Regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp Drenthe 2026 - 2030

Naar een toekomstbestendig en sluitend jeugdhulplandschap

Koers houden in verbondenheid, *samen voor de jeugd*, over de grenzen van systemen heen

September 2025

Inhoud

Regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp Drenthe 2026 - 2030 1

Inhoud 2

Samenvatting 3

Inleiding 4

1 Regiovisie 6

1.1 De kern: bouwen een aan betekenisvol en sluitend jeugdhulplandschap in Drenthe 6

Wat we willen betekenen voor kinderen en gezinnen 7

Van zorgen voor naar samenleven met 8

De rol van professionals 9

Organisatie en samenwerking 9

Verplichte onderdelen regiovisie 9

Sluitend zorglandschap 10

Leidende principes 11

1.2 Waarden 12

1.3 Wat is het beeld dat we zien in Drenthe? 13

1.4 Reikwijdte gespecialiseerde jeugdhulp 14

1.5 Primaire doelgroep 15

1.6 Gespecialiseerde Jeugdhulp 16

1.7 Netwerksamenwerking 17

1.8 Totstandkoming van de regiovisie 17

1.9 Gezamenlijkheid gemeenten 18

2. Inrichting Drents jeugdhulplandschap 20

2.1 Drie pijlers 20

2.2 Sturing door de regio 22

Monitoring: de basis voor gericht sturen en leren 22

Regie op plaatsing 22

De bevorderlijke kringloop: cyclisch sturen op een sluitend jeugdhulplandschap 23

Bovenregionale afstemming 24

2.3 Gewenste situatie verschillende zorgvormen 24

3. Reflecteren en leren 28

3.1 Het regionaal expertteam Jeugd Drenthe 28

3.2 Leren en ontwikkelen 29

3.3 Partnerschap 29

4. Acties 31

5. Projectstructuur 34

6. Planning en Proces 36

Bijlage 1 37

Bijlage 2 (Begrippenlijst) 38

Samenvatting

In de regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp beschrijven de Drentse gemeenten hun gezamenlijke regionale visie en invulling van het opdrachtgeverschap dat zij op basis van de Jeugdwet inhoud geven op regionaal niveau.

Bestanddelen regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp samengevat

Waarden	Ambitie	Visie	Leidende principes	Uitgangspunten gespecialiseerde jeugdhulp
• Leefwereld van het kind staat voorop • Normaliseren is het uitgangspunt • Samen leven en betekenisvolle relaties staan centraal	• Duurzame betrokkenheid van alles en iedereen in het jeugdzorgsysteem bij kind en diens sociale context door het bieden van matched care t.b.v. een veilig en positieve ontwikkeling	•Inzet is de versterking van kind en gezin door middel van betrokkenheid, verbinding en invullen van een domein overstijgende aanpak. •Een aanpak die gericht is op het hele betrokken gezinssysteem •Een aanpak die zorgt dat jeugdigen en hun gezinnen daadwerkelijk passende gespecialiseerde hulp krijgen die bereikbaar is, betaalbaar blijft en kwalitatief goed is	•Groter bereik onder de kwetsbare groep jeugdigen en gezinnen •Duurzame effecten van ingezette hulp •Gedragen verklarende analyse is beschikbaar •Netwerksamenwerking wordt ingevuld •Reflectie en monitoring zijn vanzelfsprekend en gericht op wat werkt en doen wat nodig is	• Gespecialiseerde jeugdhulp is zo thuis mogelijk en zo dichtbij mogelijk • Residentiële plaatsingen worden zo veel als mogelijk voorkomen • Aanbieders en professionals voegen kennis en kunde toe aan gezin, kind en professionals in andere kwadranten van het NJI model

Instrumenten

- Monitoring
- Regie op plaatsing
- Bevorderlijke kringloop
- Regionaal expertise team
- Leer en ontwikkelcyclus via systematiek van data gedreven werken
- Partnerschap en co-creatie
- Aanscherpen van verwijsprocedures

Outcome

- Minder instroom (door een stevige sociale en pedagogische basis in dorpen en buurten)
- Niet effectieve interventies verdwijnen
- Aandeel matched care en first time right plaatsingen nemen toe
- Wachttijden en – lijsten worden korter
- Relationeel vakmanschap, interdisciplinaire samenwerking en flexibiliteit in aanbod zijn regel
- Organisatiebelang en belangen jeugdzorgsysteem zijn ondergeschikt bij keuze voor beste hulp

Inleiding

Onze opgave

De jeugdzorg in Nederland staat al jarenlang onder druk. Hervorming volgt op hervorming, telkens met het doel de hulp effectiever te maken, beter te organiseren en dichter bij het kind en gezin te brengen. Toch lukt het in de praktijk onvoldoende om die ambities waar te maken. De stelselwijziging van 2015 waarbij gemeenten verantwoordelijk werden voor de jeugdhulp was een ingrijpende poging tot vernieuwing. Maar sindsdien is de druk alleen maar verder toegenomen. Terwijl juist de kinderen en jongeren die de hulp het hardst nodig hebben, vaak niet de passende hulp ontvangen.

De *Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg* en *de Hervormingsagenda Jeugd* moeten daarin een noodzakelijke impuls geven. Tegelijkertijd realiseren we ons in Drenthe: als we het écht beter willen doen voor onze jeugd, moeten we als gezamenlijke partners verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent scherpe keuzes maken ook als die pijnlijk zijn. Want te vaak plakken we nu pleisters op de verkeerde wond. We willen af van het beleid waarin *alle problemen bij het kind* worden gelegd. We willen toe naar effectieve hulp en ondersteuning die kwetsbare gezinnen helpt om verder te komen.

We zien een patroon waarin complexe problemen steeds vaker worden beantwoord met intensieve, individuele één-op-één begeleiding. Die hulp is niet alleen kostbaar, maar vaak ook beperkt effectief en zelden duurzaam. Wat nodig is, is een aanpak die aansluit bij *de leefwereld van het kind en gericht is op het versterken van het gewone leven.*

Gemeenten nemen regionaal (dus gezamenlijk) als financier van de gespecialiseerde jeugdhulp en als opdrachtgever voor gecontracteerde jeugdhulpaanbieders, het voortouw om tot die aanpak die gericht is op de leefwereld van jeugdigen en gezin/opvoeders en het versterken van het gewone leven te komen.
In deze regiovisie beschrijven we hoe we dat willen gaan doen.

Waarden en context

Bert Wienen benadrukt het belang van een stevige pedagogische basis. Hij waarschuwt voor overmatige individualisering en pleit voor een contextuele benadering: het kind is zelden het probleem, veel vaker gaat het om de omstandigheden waarin het opgroeit. Door te investeren in die context- gezin*, school, buurt* - kunnen we kinderen beter ondersteunen, zonder te problematiseren of te stigmatiseren.

Ook de inzichten uit het promotieonderzoek Boemerangbeleid van *Sharon Stellaard* verdienen een structurele plek in ons denken. Haar onderzoek laat zien hoe beleid dat bedoeld is om knelpunten op te lossen, vaak juist nieuwe problemen creëert. Zo ontstaat een vicieuze cirkel van jeugdhulpsysteemcorrecties: meer uitsluiting, meer bureaucratie, meer afstand tot het kind.

De les is helder: het gaat niet om nóg meer nieuwe structuren of modellen, maar om een fundamentele heroriëntatie op waarden, relaties en vakmanschap. Het *belang van het kind moet altijd voorop staan*, zoals ook vastgelegd in het internationale verdrag voor de rechten van het kind.

De weerbarstige praktijk

De dagelijkse praktijk binnen de jeugdzorg is weerbarstig. Dat heeft alles te maken met de complexiteit van het jeugdhulpsysteem en de manier waarop we het met elkaar hebben georganiseerd. De vraagstukken waar we voor staan, ook bij de inrichting van het

jeugdhulplandschap, zijn niet eenvoudig. We weten niet altijd of de gekozen koers, hoe goedbedoeld ook, daadwerkelijk leidt tot de juiste uitkomsten.

In de systeemwereld zijn we gewend een richting te kiezen en die als dé waarheid te presenteren omdat die zo is vastgesteld. Maar in de jeugdhulp moeten we ons steeds opnieuw afvragen: doen we *recht aan het kind en aan de bedoeling* die we samen nastreven?

Deze noodzakelijke omslag vraagt om een lerende praktijk. De vraagstukken en oplossingen moeten we toetsen in de praktijk om te zien of aannames kloppen. Ook moeten we telkens evalueren of de ingezette koers uitpakt zoals we bedoeld hebben. Leidt wat we doen daadwerkelijk tot betere uitkomsten voor kinderen, jongeren en gezinnen? Wat zien we daarvan in de praktijk en in de data en informatie die we verzamelen?

Hierin vormen de drie pijlers – *beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid* – een belangrijk kompas voor de inrichting van het Drentse jeugdhulplandschap.
Die lerende houding is cruciaal en moet de komende jaren stevig worden verankerd.

Ambitie voor het toekomstbestendig jeugdhulplandschap in Drenthe

Wat we willen voor kinderen en jongeren in Drenthe is eigenlijk heel eenvoudig: veilig en met gelijke kansen opgroeien, omringd door een liefdevol netwerk en met een betekenisvolle plek in de samenleving. In het VN-kinderrechtenverdrag van november 1989 is in 54 artikelen weergegeven welke rechten jeugdigen hebben zodat zij veilig en gezond kunnen opgroeien.
Als het opgroeien niet vanzelf gaat, moet er ondersteuning zijn die beschikbaar, bereikbaar en nabij is. Hulp die aansluit bij hun leven en écht naast hen staat. We kiezen voor het versterken van het gewone leven, en investeren in de mogelijkheid dat kinderen zo thuis mogelijk kunnen opgroeien.

Ook als het gaat om de gespecialiseerde jeugdhulp[1] is onze ambitie een voortdurend toetsingskader dat hulpverleners maar ook verwijzers, naast jeugdigen en hun sociale context gaan staan. Dit houdt in dat er actief wordt geluisterd naar de stem (wensen/ behoefte) van de jeugdigen en gezin/opvoeders, dat ook expliciet gevraagd wordt naar wensen en behoeften en dat deze wensen en behoeften betrokken worden bij het bepalen van wat passende hulp is.

Deze beide pijlers (we staan naast jeugdigen en versterken hen en hun omgeving om zo te zorgen voor veilig en gezond opgroeien) bepalen of we de goede dingen doen. Van iedere betrokkene binnen het domein gespecialiseerde jeugdhulp verwachten we onvoorwaardelijk commitment voor beide pijlers. Wij toetsen dat commitment als opdrachtgever en financier en houden elkaar als totale jeugd keten vanuit partnerschap scherp.

Een koers passend bij de realiteit

Deze regiovisie markeert een koers die recht probeert te doen aan de weerbarstige werkelijkheid. Dat betekent: scherpe keuzes maken over wat we wél en niet (meer) doen. Niet omdat we alle antwoorden al hebben, maar omdat we in verbondenheid willen leren, reflecteren en bijsturen op basis van vertrouwen, vakmanschap en partnerschap.

Deze koers vraagt om een gezamenlijke inzet van gemeenten, professionals, aanbieders, ervaringsdeskundigen en gezinnen. Alleen in echte verbinding kunnen we jeugdhulpsysteemgrenzen overstijgen en bouwen aan een sluitend jeugdhulplandschap. Zodat er voor de kinderen en gezinnen die het echt nodig hebben, kwalitatief goede en passende jeugdhulp beschikbaar is.

[1] Zie bijlage 1 voor de begripsbepaling voor gespecialiseerde jeugdhulp zoals wij die hanteren.

1 Regiovisie

In dit onderdeel van de regiovisie zijn onze[2] onderliggende ambitie, waarden en leidende principes verwoord. Samengevat komt het erop neer dat we in de hele keten jeugd, maar zeker als het gaat om gespecialiseerde jeugdhulp, naast jeugdigen en hun sociale context willen staan en in verbinding en echte betrokkenheid samen met hen zoeken naar mogelijkheden om hen te versterken in hun rol en bij de uitdagingen die er zijn bij opgroeien en opvoeden. Dat doen we in de hele keten jeugd samen en afgestemd en steeds vanuit de uitgangspunten en kaders die we benoemen in de regiovisie. Kaders en uitgangspunten die we blijvend toetsen en waarop we structureel reflecteren. We vullen geen "het ligt aan het kind beleid" in, maar kijken naar de hele context die relevant is bij opgroeien en opvoeden.
We blijven voortdurend toetsen en reflecteren op ons handelen: doen we wat het beste is voor jeugdigen en gezin/opvoeders, luisteren we naar hun wensen en behoeften, en sluiten we aan bij hun leefwereld? En we vragen of we doen wat het beste is voor jeugdigen en gezin/opvoeders en doen we dingen die ook echt bijdragen aan onze ambitie? Die kritische toets kan inhouden dat we buiten de gebaande paden zoeken naar betere oplossingen en een andere aanpak.
Als we blijven doen wat we deden krijgen we wat we tot nu toe kregen en dat is niet goed genoeg voor onze jeugdigen en hun sociale context.

1.1 De kern: bouwen een aan betekenisvol en sluitend jeugdhulplandschap in Drenthe

Wij geloven in een jeugdhulpsysteem waarin kinderen, jongeren en gezinnen in Drenthe centraal staan – niet het jeugdhulpsysteem zelf. Onze ambitie is een samenleving waarin jeugdigen veilig en kansrijk opgroeien, met ondersteuning die aansluit bij hun leefwereld. We kiezen bewust voor het versterken van het gewone leven, met ruimte voor verschil, veerkracht en relaties.
Gespecialiseerde hulp is een sluitstuk, geen standaard beginpunt. We normaliseren waar het kan en interveniëren waar het moet, altijd vanuit nabijheid, vakmanschap en partnerschap. Gemeenten nemen hierin gezamenlijk verantwoordelijkheid: we sturen op beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid, en kiezen voor leren, reflecteren en duurzaam samenwerken over domeinen heen. Zo bouwen we aan een betekenisvol, samenhangend en toekomstbestendig jeugdhulplandschap in Drenthe.
In Drenthe bouwen we niet aan een sluitende structuur van jeugdhulp, maar aan een landschap dat ertoe doet voor kinderen, jongeren en hun gezinnen. Een omgeving waarin niet het jeugdhulpsysteem leidend is, maar het kind en het gezin. Waar hulp niet start met formulieren, maar met verhalen; waar **betrokkenheid en verbinding belangrijker zijn dan beheersing**.

We kiezen bewust voor een koers die begint in de leefwereld. Niet elke tegenslag vraagt om een diagnose. We normaliseren, omdat we erkennen dat het leven soms wringt en juist daarin ontstaan kansen om te groeien. **Dit vraagt om een sterk samenspel tussen lokale en regionale aanpak en acties.**

De jeugdhulp staat voor complexe opgaven. Het huidige jeugdhulpsysteem biedt niet altijd passende antwoorden, zeker niet voor de meest kwetsbare jeugdigen. Daarom moeten we steeds kritisch

[2] "Onze" staat voor de gezamenlijke gemeenten. De visie is van de gezamenlijke gemeenten, we leggen de regiovisie vast als opdrachtgever en financier van de gespecialiseerde jeugdhulp. Onze visie kan alleen standhouden en worden ingevuld als jeugdigen, gezinnen, zorgaanbieders, wettelijke verwijzers en andere betrokkenen de uitganspunten en richting ook onderschrijven. Die check doen we voor er een definitieve regiovisie wordt voorgelegd aan de afzonderlijke gemeenteraden. Na de check is de regiovisie een uitkomst van het proces van co-creatie.

blijven kijken: doen we wat nodig is, en wat werkt voor kinderen en gezinnen? Dit vraagt om een lerende praktijk waarin we onze aannames toetsen en bijsturen op basis van praktijkervaring en data.

De drie pijlers beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid vormen hierin ons kompas. Waarbij we onszelf steeds de vraag moeten stellen, *doen echt recht aan het kind?* ***Werken we vanuit de bedoeling?*** *Of is onze oplossing, er één die past binnen het jeugdhulpsysteem maar niet het beste is voor het kind?*

Hiervoor hebben we ons eerste en belangrijkste leidende principe geformuleerd. Van alle betrokkenen (dus ook van onszelf als gemeenten in de rol van opdrachtgever, financier maar ook als verwijzer binnen de gespecialiseerde jeugdhulp) verwachten wij dat zij verbinding maken en houden (echte betrokkenheid bij het kind inhoud geven) met de betrokken jeugdigen en gezin/opvoeders en diens sociale context. Dat vraagt telkens om het toetsen van de vraag of de actie die wordt ondernomen in het belang is van de jeugdige, de jeugdige versterkt in de positie in de dynamische samenleving die we kennen en kan worden versterkt door samen op te trekken met andere professionals of sleutelfiguren voor de jeugdigen en diens sociale context.
Van verwijzers, jeugdhulpaanbieders en de Jeugdregio (als inkoper van gespecialiseerde jeugdhulp) verwachten wij dat zij de genoemde vragen steeds stellen en als jeugdregio zullen wij dit principe toetsen en handhaven.

Wat we willen betekenen voor kinderen en gezinnen

Onze ambitie is dat kinderen in Drenthe opgroeien in een omgeving die hen draagt: waar zij zich veilig, geliefd en gezien voelen, waar zij fouten mogen maken en verschillen worden gewaardeerd. Betekenisvolle relaties met stabiele volwassenen zijn hierin essentieel.
Voor gezinnen betekent dit tijdige en laagdrempelige ondersteuning die hen versterkt in plaats van overneemt. En als er dan toch hulpverlening nodig is, geen estafette van hulpverleners, maar duurzame betrokkenheid.

We leggen via de jeugdregio als gemeenten vast, dat we gezamenlijk in regionaal verband en als inkopende partij voor gespecialiseerde jeugdhulp, maar zeker ook in onze eigen gemeente inzetten op:

- Een jeugdhulpsysteem waarin de stem van ouders en kinderen bepalend is voor wat werkt;
- Een ondersteunende omgeving zoals school, buurt en sportclub, die het gezinssysteem versterkt;
- Dat kinderen zo thuis mogelijk kunnen opgroeien, tenzij het echt niet anders kan;
- Ouders die op tijd passende ondersteuning ontvangen;
- Dat als er hulpverlening nodig is, deze hulp beschikbaar is en kwalitatief sterk.
- Hulpverleners die naast gezinnen staan;
- Versterken van het gewone leven vanuit verbinding, veerkracht en toekomstperspectief als uitgangspunt.

Normaliseren als uitgangspunt

Zoals ook verankerd in de Hervormingsagenda Jeugd en deze regiovisie, geloven we dat niet elke tegenslag professionele hulp vraagt. Veel hulpvragen zijn signalen dat het gewone leven onder druk staat.

Daarom investeren de Drentse gemeenten in een stevige pedagogische basis: gezinnen, scholen, buurten en verenigingen. Het gedachtegoed van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) biedt hierbij richting.

Het model voor pedagogische infrastructuur onderscheidt vier schakels:

- Ouders en directe omgeving als eerstelijns opvoedkracht;
- Professionals in onderwijs, kinderopvang en sport als medeopvoeders;
- Toegankelijke ondersteuning bij tijdelijke disbalans;
- Gespecialiseerde hulp als onderdeel van de zoektocht naar passende hulp, niet als startpunt.

Samen vormen deze schakels de basis voor een gezonde opgroeiomgeving. De regiovisie richt zich primair op het gespecialiseerde deel van de infrastructuur, als verantwoordelijkheid van de jeugdhulpregio.

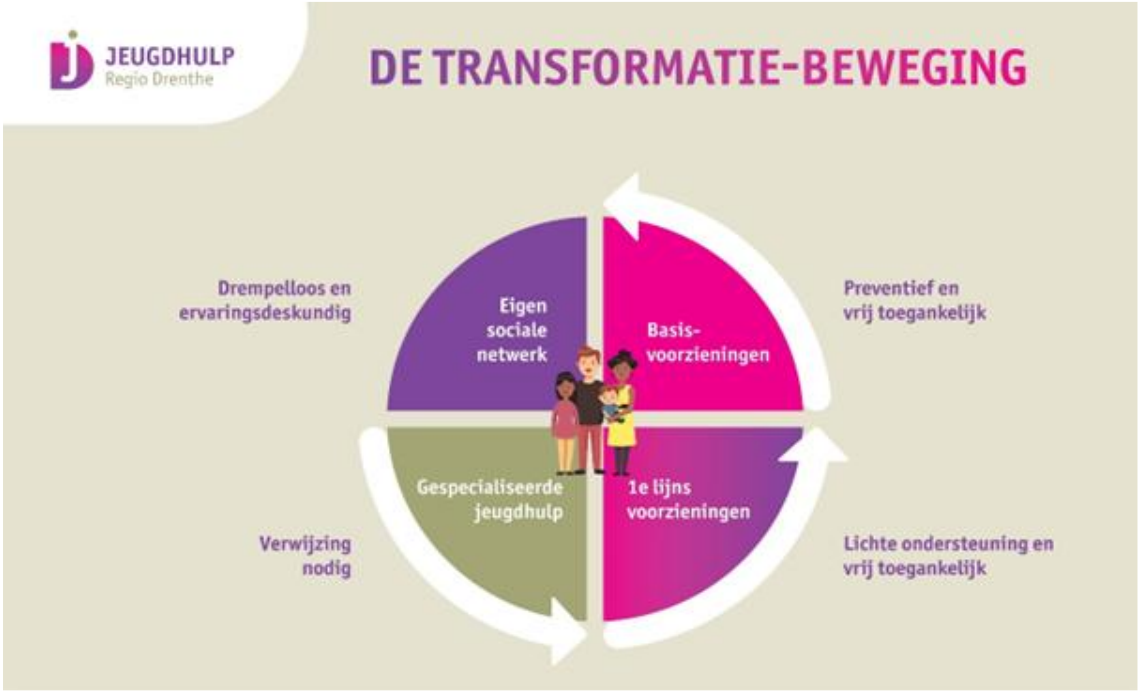

Van zorgen voor naar samenleven met

We maken de beweging van een beheersmatig zorgsysteem naar een samenleving die meeleeft. Zoals *Bert Wienen* benadrukt, zijn we doorgeslagen in het controleren van risico's. We willen het echte leven met zijn onzekerheden en groeikansen weer omarmen. Kinderen mogen struikelen, zolang er maar iemand is om hen op te vangen.

Verandering vraagt niet om nieuwe modellen, maar om herwaardering van betrokkenheid, vertrouwen en professioneel relationeel vakmanschap. *Sharon Stellaard* laat zien dat hervormen zonder heroriëntatie leidt tot meer bureaucratie en afstand tot het kind. Daarom blijft een lerende praktijk én telkens toetsen of we nog de juiste dingen doen, het uitgangspunt.

De rol van professionals

Professionals zijn geen uitvoerders van regels, maar bouwers van betekenisvolle relaties. We willen hen de ruimte geven om te doen wat nodig is, met voor jeugdigen en gezinnen vaste gezichten, nabijheid en maatwerk. Vertrouwen in hun vakmanschap is essentieel. Dit vakmanschap begint met luisteren: naar het kind, naar ouders, naar elkaar.

Organisatie en samenwerking

De regiovisie is een wettelijke verplichting, maar bovenal een kans. Specialistische jeugdhulp is slechts het topje van de ijsberg. De echte kracht zit in gezinnen, scholen en buurten. Die kracht willen we met de regiovisie en onze gezamenlijke aanpak vanuit de ambitie en visie die daarin is verwoord, versterken.
Dit vraagt om:

- Lokale pedagogische infrastructuren;
- Een maatschappelijke dialoog over normaliseren en verantwoordelijkheid op lokaal niveau met alle de eerdergenoemde schakels uit de jeugd keten en op regionaal niveau binnen de schakel gespecialiseerde jeugdhulp;
- Regionale samenwerking gebaseerd op verbinding, niet op eenvormigheid;
- Inkoopstructuren die duurzame samenwerking en samenhang mogelijk maken en continuïteit en duurzaamheid van zorg faciliteert indien dat noodzakelijk is om van passende hulp te kunnen spreken.

Gemeenten hebben een essentiële lokale rol. Lokale toegangen (maar ook de GI's) hebben in de praktijk een belangrijke rol als het gaat om invulling van de beleidsdoelstellingen: als zij de doelen niet vertalen in bijpassend handelen, komt er van de voornemens die we hebben niets terecht.
De regiovisie biedt richting voor regionale samenwerking op gespecialiseerde hulp, voor domein overstijgende samenwerking en schaalvergroting. De uitdaging is om waarden en leefwereld te vertalen naar de systeemwereld met als toetssteen: ***doen we recht aan het kind***?

Nu we het voorafgaande hebben opgeschreven, kunnen we een tweede leidend principe formuleren. In Drenthe kijken we naar de hele keten jeugd en naar de verbinding met andere domeinen zoals volwassenenzorg, huisvesting, financiën en veiligheid. We reflecteren steeds met elkaar: doen we nog de goede dingen? Kijken we echt over alle domeinen heen en houden we rekening met alle relevante feiten en omstandigheden? Hanteren we ons toetsingskader scherp genoeg? Is er sprake van de gewenste ontwikkeling ten aanzien van kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid?
We reflecteren op casusniveau (casusreviews op gezette tijden) en we reflecteren als keten jeugd en als systeem voor gespecialiseerde jeugdhulp (via de regionale monitoring). De uitkomsten van de reflecties benutten we om echte verbeterstappen te maken. Omdat casusregie helpt om beleidsdoelstelling te bewaken en te behalen zetten gemeenten en GI's zo veel mogelijk casusregie in.

Verplichte onderdelen regiovisie

De regiovisie richt zich primair op het specialistische en hoogspecialistische deel van de jeugdhulp en de noodzakelijke samenwerking die dit vraagt.
Zoals gezegd is de regiovisie ook voor een deel opgebouwd met verplichte onderdelen. De verplichte onderdelen zullen we steeds betekenis proberen te geven zoals we dit voor ogen hebben vanuit de inhoudelijke lijn van de regiovisie.

De verplichte elementen die terugkomen in deze visie zijn:

a) *De duiding van de regionale visie op gespecialiseerde jeugdhulp*

b) *Aanpak van wachttijden*

Wachttijden binnen de specialistische jeugdhulp vormen ook in Drenthe een hardnekkige uitdaging. In de regiovisie wordt beschreven welke aanpak hiervoor is gekozen, en op welke wijze zowel kwalitatieve als kwantitatieve monitoring plaatsvindt. Deze informatie is van belang voor het waarborgen van de beschikbaarheid van hulp.

c) *Bovenregionale afstemming*

Binnen het samenwerkingsverband 3Noord (Drenthe, Friesland, Groningen) is al eerder geconstateerd dat sommige hoogspecialistische jeugdhulpvoorzieningen zo schaars zijn, dat samenwerking op bovenregionaal niveau noodzakelijk is om continuïteit van zorg te waarborgen. Hierin zijn wij als regio niet uniek en moet als onderwerp in de regiovisie beschreven staan.

d) *Verbinding met lokaal en landelijk georganiseerde jeugdhulp*

Het uitgangspunt is dat jeugdigen zo thuis en nabij mogelijk kunnen opgroeien, met ondersteuning die aansluit bij hun leefwereld. Een goed functionerend stelsel vraagt om afstemming tussen lokaal, regionaal, bovenregionaal en landelijk georganiseerde hulp. De regiovisie beschrijft hoe deze verbindingen worden gelegd om een samenhangend en toegankelijk zorglandschap te realiseren.

e) *Verbinding met aanpalende domeinen*

De regiovisie besteedt aandacht aan de samenhang tussen jeugdhulp en andere domeinen, zoals jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning, onderwijs, zorg op basis van de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg. Deze afstemming is noodzakelijk om effectief in te spelen op meervoudige problematiek bij jeugdigen en gezinnen.

f) *Regionale expertteams*

Tot slot maakt ook de inzet van het regionale expertteam (RET) onderdeel uit van de regiovisie. Binnen Drenthe speelt het RET een belangrijke rol in het adviseren over passende hulp bij complexe casuïstiek, waarin reguliere hulptrajecten niet toereikend zijn.

Sluitend zorglandschap

Het idee van een sluitend zorglandschap suggereert dat er voor elke hulpvraag een passend aanbod klaarstaat. Die suggestie moeten we nuanceren. Het is niet haalbaar om voor iedere individuele situatie vooraf het juiste aanbod te organiseren. Wat passend is, hangt af van de unieke omstandigheden van het kind, het gezin, hun netwerk en de mogelijkheden in de omgeving.
De opgave voor de regio is om voorwaarden te scheppen waarin aanbieders daadwerkelijk passende hulp kunnen bieden. De verantwoordelijkheid voor het maken van de juiste keuzes in de praktijk ligt bij verwijzers, professionals en bestuurders. Zij moeten samenwerken om meer samenhang te organiseren, minder bureaucratie te creëren en ruimte te maken voor vakmanschap.

We hanteren twee uitgangspunten:

- We gaan uit van een collectieve verantwoordelijkheid voor het welzijn van jeugdigen. Veel vragen kunnen worden beantwoord binnen het gewone leven, informele netwerken, algemene voorzieningen en de eerste lijn.
- We kijken altijd naar de context van het kind en gezin. Problematiek is vaak geworteld in bredere omstandigheden zoals armoede of psychische belasting bij ouders. Door oorzaken aan te pakken, voorkomen we symptoombestrijding.

Hierbij willen we nogmaals benadrukken, dat de daadwerkelijke invulling en inkleuring van deze beide uitgangspunten een lokale keuze en verantwoordelijkheid is.

Leidende principes

Onze ambitie, visie en overwegingen verdiepen we verder in de volgende leidende principes:

A. Van alle betrokkenen binnen de gespecialiseerde jeugdhulp verwachten wij dat zij naast kinderen staan en verbinding maken en houden (echte betrokkenheid bij het kind inhoud geven) met de betrokken jeugdige en diens sociale context.
B. Reflecterend leren en overleg met elkaar binnen de hele keten jeugd en met andere relevante domeinen geven we invulling op casusniveau en met betrekking tot de waarden, ambitie en leidende principes uit deze regiovisie
C. We willen in Drenthe zorgen voor een groter bereik onder de doelgroep (kwetsbare jeugdigen en gezinnen met complexe meervoudige problematiek).
    a. Onze ambitie is dat in elke gemeente de doelgroep volledig in beeld is, en dat 75% van de doelgroep daadwerkelijk wordt bereikt met passende ondersteuning (wat niet persé gespecialiseerde jeugdhulp behoeft te zijn). Hierin echt aansluiten bij de vraag van het gezin en de jeugdige, dat is waar we (lokaal én regionaal) voor staan.
D. We zetten in op duurzame effecten van de ingezette gespecialiseerde jeugdhulp.
    a. Het aantal vroegtijdig beëindigde trajecten wordt substantieel lager. We streven in ieder geval het landelijke uitvalpercentage te gaan bereiken. De resultaten van de ingezette hulp worden beter. Daarvoor monitoren we in ieder geval de trends rondom de landelijk erkende kwaliteitscriteria (doelrealisatie, tevredenheid over nut of effect ingezette hulp en uitval).
E. Leerplicht, startkwalificaties en ontwikkelperspectief zijn essentieel voor jeugdigen: de kinderopvang en het onderwijs worden altijd betrokken als (gespecialiseerde) jeugdhulp wordt overwogen of wordt ingezet. We zetten in Drenthe in op collectieve hulpverlening in de school vanuit de gedachte van normaliseren.
    a. Wanneer in één school meerdere jongeren afzonderlijk gebruik maken van gespecialiseerde jeugdhulp door één en dezelfde aanbieder, wordt ingezet op collectief aanbod door die aanbieder.
    b. Dit onder het beding dat dit gebeurt; daar waar dit nodig en passend is en met als doel het zo snel als mogelijk weer stoppen van de ingezette hulpverlening.
    c. Hierbij verlangen we van de stakeholders dat zij gebruik van voorliggende voorzieningen en het eigen systeem stimuleren en voorrang geven wanneer dit passend is.
    d. Dagbehandeling (KDC of MOC) heeft een nauwe verbinding met onderwijs.

    De feitelijke invulling van het bovenstaande is voor kinderopvang en onderwijs een lokale verantwoordelijkheid.
F. Kijkend naar de verschillende vorm van geïndiceerde jeugdhulp zal
    1. Het gebruik van lichte vormen van deze jeugdhulp substantieel teruggedrongen gaan worden omdat we inzetten op normaliseren;
    2. De verhouding van het gebruik in verblijfsvoorzieningen moeten veranderen;
    3. Intensieve (zware) vormen van ambulante ondersteuning in aantal toenemen.
        a. Pleegzorg is, mits passend bij de situatie van de jeugdige, de eerste optie als er sprake is van een uithuisplaatsing (gedwongen of vrijwillig): dat gaat betekenen dat we inzetten op het aantrekkelijker maken van de functie als pleeggezin c.q. pleegouder en het vergroten van het aantal potentiële plaatsen in pleeggezinnen, hierbij heeft netwerkpleegzorg de voorkeur.
        b. Het aandeel dat de voorzieningen voor residentieel wonen en voor residentieel behandelen vormen in het geheel van de plaatsingen in verblijf, wordt kleiner als gevolg van de beweging naar meer ambulante inzet. Het aandeel van

gezinshuisplaatsingen blijft gelijk, maar er komen meer mogelijkheden voor intensieve ondersteuning in een aantal gezinshuizen, het zogenoemde gezinshuis plus;

c. Lichte vormen van geïndiceerde jeugdhulp bouwen we fors af: we zetten als gemeenten in op normaliseren en op een maatschappelijke dialoog over maakbaarheid, voorkomen van tegenslag en vergroten van veerkracht. Hierbij stimuleren we gebruik van voorliggende voorziening en het eigen systeem;
d. Om een alternatief te hebben op het verminderen van plaatsingen in verblijfvoorzieningen is het belangrijk dat effectieve intensieve ambulante programma's en modules meer beschikbaar zijn (ook in crisissituaties) en breder beschikbaar zijn (ook in het weekend en buiten gangbare uren).
Op deze manier worden jeugdigen en gezinnen meer, beter en eerder geholpen. We zetten nadrukkelijk in op een beweging waarin jeugdhulpaanbieders over en weer beschikbaar zijn voor toevoegen van noodzakelijke kennis en kunde.

G. In Drenthe werken we binnen de jeugdzorg met de gedeelde verklarende analyse. Een gedeelde verklarende analyse is noodzakelijk en wordt door iedere verwijzer opgesteld[3] als er sprake is van:
    - Een uithuisplaatsing en/of een terugplaatsing
    - Gezinnen met meervoudige en complexe problemen
    - Herhaalde hulpvragen
    - Complexe problematiek waar protocollen of methodieken niet (meer) helpen
    - Vastlopen op school en dreigend thuiszitten
    - Gebrek aan vooruitgang na drie maanden hulp
    - Verzoek om een gesloten plaatsing of voorwaardelijke machtiging
H. Complexe vraagstukken waarvan we zien dat het dreigt vast te lopen, leggen voor aan de Regionale experttafel (RET).
I. We kijken kritisch naar het meest passende wettelijke kader bij een hulpvraag en beschouwen de Jeugdwet niet als een oplossing voor alles.
J. Met de bovenstaande principes in het achterhoofd, willen we in Drenthe het gebruik van geïndiceerde jeugdhulp terugdringen.
    a. Op dit moment is het landelijke percentage jeugdigen in zorg 11%; zes Drentse gemeenten zitten boven dit percentage. Onze ambitie is dat alle Drentse gemeenten onder het landelijke percentage jeugdigen in zorg terechtkomen.

1.2 Waarden

- De leefwereld van het kind staat voorop; het kind en diens sociale context staat centraal;
- De kracht van het gezinssysteem en jeugdige herkennen, erkennen en versterken we;
- Normaliseren is het uitgangspunt bij ondersteuning en (gespecialiseerde) hulp;
- Samenleven (inclusie) met betekenisvolle relaties inhoud geven, is voor iedereen in de jeugd keten een collectieve opdracht; een opdracht die alleen door samen te werken en betekenisvolle relaties aan te gaan, kan worden gerealiseerd.

[3] We gaan ervan uit dat de huisarts, gegeven de complexiteit van de hulpvraag, geen verwijzer is als de onderstaande problematiek aan de orde is.

1.3 Wat is het beeld dat we zien in Drenthe?

Niet het jeugdhulpsysteem, maar jeugdigen, gezinnen en het versterken van het gewone leven vormen het uitgangspunt van deze regiovisie. Daarbij is het essentieel om oog te houden voor de context waarin zij opgroeien. Deze visie richt zich op de gespecialiseerde jeugdhulp. Vanuit die bril moet ook onze koers en ambitie worden gelezen.

Sinds 2015 is het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt gestegen. Hoewel dit aantal, niet qua kosten, in Drenthe lijkt te stabiliseren, nemen de kosten en de doorlooptijden van jeugdhulptrajecten nog steeds toe.
In Drenthe is ingezet op een aanbod dat aansluit bij de diversiteit van hulpvragen.

Voorafgaand aan de contractering in 2019 is het jeugdhulplandschap door beide inkoopregio's in kaart gebracht, met als doel normalisering te bevorderen en de kennis van hoogspecialistische aanbieders naar voren in de keten te brengen. De verwachting was dat dit het gebruik van jeugdhulp zou verminderen. Hoewel het uitgangspunt goed was en in onze ogen nog steeds goed is, is de beoogde impact in de praktijk niet gerealiseerd.

Het Drentse jeugdhulplandschap is wel eens omschreven als een lappendeken, vol met lokale en regionale (transformatie) initiatieven én een groot aantal gecontracteerde aanbieders. In elke inkoopregio zijn ongeveer 160 aanbieders gecontracteerd exclusief onderaannemers. Op papier zou dat moeten leiden tot een passend aanbod voor elk kind. In werkelijkheid zien we echter dat samenhang en samenwerking ontbreken. Daarnaast constateren we dat aanbod ook vraag creëert: hoe meer specifieke voorzieningen beschikbaar zijn, hoe vaker deze worden ingezet.

De sturing op het jeugdhulplandschap is lastig door de manier waarop we in Drenthe de afgelopen jaren georganiseerd waren. Door deze versnippering (twee inkoopregio's en een jeugdhulpregio) ontbreekt het aan gedeelde en kwalitatieve data. Ook zijn dashboards vooral ontwikkeld voor financieel gedreven sturing, en ontbreekt sturing op de inhoud en kwaliteit van aangeboden gespecialiseerde jeugdhulp. Hierin zijn al stappen gezet, maar voor een sluitend zorglandschap zijn verdere verbeteringen nodig. Hierop wordt later bij de monitoring teruggekomen.

Ook de toenemende complexiteit van opgroeien voor jeugdigen houdt ons bezig. We vinden het moeilijk om daarop passende antwoorden te formuleren. Dit zegt niet alleen iets over de aard van de problemen, maar ook over hoe het jeugdhulpsysteem is ingericht. Een domein overstijgende aanpak en structureel samenwerken is noodzakelijk, maar in de praktijk lastig uitvoerbaar. Iedereen wíl samenwerken, maar in de uitvoering blijft het stroef.

Daar laten we kansen liggen. Tegelijkertijd biedt de schaal van Drenthe juist perspectief: overzichtelijk genoeg om specialistische jeugdhulp goed te organiseren mits we investeren in partnerschap, vertrouwen en structurele samenwerking. Er zijn mooie voorbeelden waarin dit al lukt, zoals Spoed4Jeugd, FACT 2.0 (met integratie van gemeentelijke inzet) en de pilot met het Reizend Specialistenteam (RST).

Ondanks het grote aantal aanbieders neemt het aantal maatwerkafspraken en individuele overeenkomsten toe, vooral in verblijfsvoorzieningen zien we knelpunten. Ook neemt één-op-één begeleiding toe, veelal als aanvulling op andere vormen van hulp zoals dagbesteding of verblijf. De oorzaak hiervan is divers, te lage tarieven bij de passende zorgproducten, ontbreken van een voldoende alternatieven voor zware jeugdhulp, gebrek aan een stevige sociale basis, ontbreken van kennis en overzicht van het zorglandschap bij de toegangsmedewerkers, onvoldoende verbinding tussen contractmanagers, beleid en toegang. Hierdoor komen regie, ontwikkeling en samenhang

binnen het zorglandschap in het gedrang. Dit zijn onwenselijke ontwikkelingen, die haaks staan op het streven naar normalisering en inclusiviteit.

Binnen de jeugdzorg (en daarin is Drenthe niet uniek) handelen we vaak vanuit het idee van risicobeheersing. We plaatsen bijvoorbeeld kinderen in gesloten jeugdzorg, terwijl we weten dat dit zelden een oplossing is en zelfs schadelijke effecten kan hebben. Vanuit maatschappelijke en politieke druk worden ingrijpende maatregelen genomen, soms zonder dat we voldoende stilstaan bij de effecten. We moeten ons handelen herijken: leren om risico's te dragen én verdragen in het belang van het kind.
De druk op het jeugdstelsel is hoog en zal vanwege personeelskrapte en beperkte financiële middelen naar verwachting alleen maar gaan toenemen. Wachtlijsten groeien, trajecten duren langer, en juist kinderen met complexe vragen vallen veelvuldig tussen wal en schip. Ze wisselen van aanbieder, zijn periodes zonder onderwijs of dagbesteding, en verhuizen van plek naar plek zonder structurele verbetering.

Tegelijkertijd zien we veel potentie in het Drentse jeugdhulplandschap. Drenthe beschikt over kennis, betrokkenheid en het besef dat het anders moet én kan. De urgentie wordt breed gevoeld. Vanuit die gezamenlijke wil kunnen we stappen zetten naar een sterker, samenhangender jeugdhulplandschap waarbij we het kind centraal stellen.

1.4 Reikwijdte gespecialiseerde jeugdhulp

Welke zorgvormen gerekend worden tot gespecialiseerde jeugdhulp, is op hoofdlijnen benoemd in de Algemene maatregel van Bestuur die hoort bij het wetsontwerp verbeteren bereikbaarheid gespecialiseerde jeugdhulp.
In Drenthe kennen we onze eigen indeling in interventieniveaus. Gerelateerd aan de begrenzing van de AmvB, rekenen we de interventieniveaus 5 tot en met 8 tot gespecialiseerde jeugdhulp.

Interventieniveau 5 gaat over ambulante (gespecialiseerde) jeugdhulp.
Interventieniveau 6 betreft intensieve vormen van ambulante gespecialiseerde jeugdhulp.
Interventieniveau 7 de dagbehandeling die jeugdigen wordt geboden en interventieniveau 8 betreft alle vormen van verblijf.

Naast de genoemde interventieniveaus kennen we ook nog dyslexie en crisis als aparte vormen van hulp, die we in Drenthe regionaal contracteren

De reikwijdte van de regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp beperken we tot de volgende zorgvormen:

Interventieniveaus 5[4]tot en met 6 te weten:
. Jeugdhulp bestaande uit **gespecialiseerde of hoogspecialistische geestelijke gezondheidszorg**;
. **Specialistische multidisciplinaire jeugdhulp** aan jeugdigen met meervoudige problematiek waaronder ernstige gedragsproblemen, zorg mijdend gedrag, geestelijke gezondheidsproblematiek of een verstandelijke beperking;
. Jeugdhulp voor jeugdigen met een levensbrede en levenslange lichamelijke **beperking;**

Interventieniveau 7 te weten:
. Jeugdhulp bestaande uit **dagbehandeling** in groepsverband aan jeugdigen met een verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking, ernstige psychische problemen of ernstige gedragsproblematiek dan wel een vermoeden van het voorgaande;

Interventieniveau 8 te weten:

[4] Voor IV5 geldt dat we het hier alleen hebben over de interventies die vallen binnen de AMvB zorgvormenlijst

. Jeugdhulp die **verblijf** van een jeugdige of ouder in een accommodatie als bedoeld in artikel 1.1 van de wet gedurende ten minste een etmaal met zich brengt;
. **Pleegzorg** als bedoeld in artikel 1.1 van de wet;

Zorgvormen die via het landelijk transitie arrangement ingekocht zijn te weten:
. Jeugdhulp die mede is gericht op het voorkomen van recidive, wordt verleend door een **forensische** jeugdhulpaanbieder en is gesteld als bijzondere voorwaarde, bedoeld in artikel 77z van het Wetboek van Strafrecht of 1wordt verleend ter uitvoering van jeugdreclassering bedoeld in artikel 1.1 van de wet;
. Jeugdhulp in verband met een zintuiglijke beperking;
. Specialistische jeugdhulp in verband met seksueel misbruik, geweld in afhankelijkheidsrelaties of eer gerelateerd geweld;
. Jeugdhulp in verband met ernstige problemen op het gebied van onzindelijkheid;

Andere zorgvormen te weten:
. Ondersteuning bij ernstige dyslexie conform de landelijke richtlijn **dyslexiezorg** (Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling (PDDB 3.0)).
. Jeugdhulp bestaande uit **crisishulp** die gezien de ernst van de problematiek 7 x 24 uur beschikbaar is.

1.5 Primaire doelgroep

In de bovenstaande paragraaf zijn de zorgvormen vrij 'technisch' weergegeven, gebaseerd op de systematiek zoals wij die kennen. Maar wat betekent dit wanneer we dit koppelen aan de jeugdigen en gezin/opvoeders? Hieronder geven we een nadere duiding op basis van de doelgroep.

In Drenthe onderkennen we zes groepen jeugdigen waarvoor we de komende vier jaar zorgen dat er in ieder geval voor hen duurzaam en tijdig passende gespecialiseerde jeugdhulp[5] beschikbaar is. Daarbij kijken we naar alle levensdomeinen en kijken we naar de gezinssituatie en de sociale context.

We benoemen deze zes groepen (waarbij de begrenzing van de groepen overlap vertoont) omdat deze op dit moment niet in alle gevallen passend worden geholpen: veelal moet worden gekozen voor een oplossing die beschikbaar is, en kan niet voor een oplossing die maximaal helpend is worden gekozen (vanwege wachtlijsten of contra indicaties voor plaatsing).

Het gaat om de volgende groepen jeugdigen:

- Jeugdigen waarvoor een jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel is uitgesproken. Drenthe breed gaat het (cijfers 2024) om 1.228 jeugdigen;
- Jeugdigen die vrijwillig uithuisgeplaatst worden; dat aantal ramen we op 157 jeugdigen per jaar op basis van de gegevens over 2024 van één van de GI's (JBN);
- Jeugdigen met een levensbrede, levenslange beperking of ernstige psychische stoornis, die niet in aanmerking komen voor de Wet Langdurige Zorg. Op basis van ons ter beschikking staande gegevens kunnen we geen concrete aantallen benoemen;
- Jeugdigen die geplaatst worden in leef- of woongroepen of in de gesloten jeugdhulp. Op jaarbasis (gegevens 2024) gaat dat om 100 jeugdigen;
- Jeugdigen en gezin/opvoeders die worden aangemeld vanwege complexe problematiek bij het Regionale Expert Team Jeugd (RST, MDA++, Regie op plaatsing en Experttafel);
- Daarnaast vinden we het belangrijk om aandacht te hebben voor de doelgroep 16,5/18+ die aangewezen is op jeugdhulp. Daarin vinden we het van belang dat er een doorlopende ontwikkelroute mogelijk is. Het werken met een uniform toekomstplan gaat helpen om deze groep blijvend goed te ondersteunen: ook als jongvolwassene.

[5] Uitgangspunt is dat er door de betrokken verwijzers conform de Drentse visie wordt geconstateerd dat de inzet van gespecialiseerde jeugdhulp passend is in de betreffende situatie. Als jeugdregio gaan wij ervan uit dat de verwijzers deze afweging zorgvuldig en transparant maakt en daarover gemotiveerd verantwoording kunnen afleggen.

De leeftijdsgrens van 18 jaar vormt in de praktijk nog te vaak een harde knip in hulp, verantwoordelijkheid en financiering. Terwijl we weten: jongeren maken geen abrupte sprong in volwassenheid op hun achttiende verjaardag. De transitie van jeugd naar volwassenheid verloopt in fasen, met schommelingen en kwetsbaarheden. Juist in die periode is continuïteit en nabijheid van groot belang. Voor de jongeren die in pleegzorg verblijf of in een gezinshuis geplaatst zijn, hebben we hierover afspraken gemaakt. Maar we zien in de totale breedte van het landschap dat dit een thema is dat nadere uitwerking vraagt waarbij het samenspel tussen regionaal (contractueel) en lokaal een belangrijke opgave is. Een specifiek en extra thema dat in dit verband aandacht zal krijgen is het beschikbaar krijgen van woonruimte voor deze groep jongvolwassenen. Op dit moment is voor hen weinig plek op de woonmarkt. Overleg vanuit de jeugdregio en individuele gemeenten met de woningbouwcorporaties is noodzakelijk om een oplossing te kunnen vinden voor het vraagstuk van duurzame huisvesting van jongvolwassenen. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij de lokale gemeenten en/ of centrumgemeenten: we sluiten aan bij de al bestaande afspraken en convenanten (met woningcorporaties).

1.6 Gespecialiseerde Jeugdhulp

Onze *gezamenlijke ambitie* in Drenthe (en in de hele keten jeugd) is dat we maximaal inzetten op het versterken van het gewone leven.

Dat houdt voor de gespecialiseerde jeugdhulp in dat:

1. Als er gespecialiseerde jeugdhulp ingezet moet worden, die jeugdhulp zo thuis mogelijk en zo dichtbij mogelijk is;
2. Residentiële plaatsingen (uithuisplaatsingen) zo veel mogelijk worden voorkomen;
3. Er maximaal wordt ingezet op de inzet van ambulante hulp of dagbehandeling en op het toevoegen van noodzakelijke kennis en kunde in de sociale context van jeugdigen.

Onze (die van de beide inkoopregio's en de JHRD) uitdaging is om te zorgen voor contracten en voorwaarden die het mogelijk maken dat de betrokken jeugdhulpaanbieders daadwerkelijk passende hulp kunnen bieden. Onze rol en positie is faciliterend.

De inkoopregio's noch het regioteam kunnen zorgen voor de daadwerkelijke invulling van visies, voor kostenreductie of voor minder verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp. Die taak ligt bij de individuele medewerkers die namens de wettelijke verwijzers afwegen of gespecialiseerde jeugdhulp wel echt noodzakelijk is en welke alternatieven er zijn.
En bij de managers en bestuurders van alle betrokken organisaties die verantwoordelijk zijn voor meer samenwerking, meer samenhang in hun eigen organisatie en met hun partners en voor de noodzakelijke ruimte (in tijd, opdrachten en geld) die hun medewerkers nodig hebben om hun belangrijke rol goed te kunnen invullen.

Een belangrijk uitgangspunt dat we hanteren bij de invulling van onze opdracht met betrekking tot het sluitende zorglandschap is, dat we nadrukkelijk uitgaan van een collectieve verantwoordelijkheid voor het welbevinden van jeugdigen en gezin/opvoedersn en ervan uitgaan dat door het nemen van die verantwoordelijkheid in de hele keten jeugd, veel minder individuele gespecialiseerde jeugdhulp ingezet gaat worden. Veel vragen en behoeften kunnen worden beantwoord en ingevuld door informele zorg, algemene voorzieningen en de 1^{e} lijn.

Een tweede uitgangspunt is dat wij, bij het invullen van het sluitende zorglandschap voor gespecialiseerde jeugdhulp, kijken naar de hele context waarin vraagstukken rondom opvoeden en opgroeien spelen. Jeugdproblematiek is in veel gevallen het gevolg van omstandigheden waar

volwassenenproblematiek, armoede, schulden, onmacht en/of handelingsverlegenheid een rol spelen. Het is veel effectiever om de oorzaak van problematiek aan te pakken dan om de symptomen te bestrijden.

1.7 Netwerksamenwerking

Samenwerken is niet altijd eenvoudig. We merken dat het soms lastig is om echt samen stappen te zetten, omdat onze beelden van de opgave uiteenlopen. Wat voor de één een logische aanpak lijkt, roept bij een ander vragen of terughoudendheid op. Deze verschillen zijn niet vreemd: ze horen bij de werkelijkheid van een complexe, gedwongen netwerksamenwerking.

In het jeugdhulplandschap van Drenthe zijn veel partijen betrokken, ieder met eigen perspectieven, belangen en verantwoordelijkheden. Gemeenten, zorgaanbieders, onderwijs en veiligheidspartners moeten het samen doen, terwijl geen van hen in staat is om de opgave alleen op te lossen.

Het vraagt om samen goed te bespreken wat de opgave is en vanuit welk perspectief we daarnaar kijken. Dat we onderzoeken hoe we willen samenwerken, wat ieders rol en inbreng is, en waar belangen en mogelijke belemmeringen liggen. Dat vraagt niet alleen om een gezamenlijk beeld van de opgave, maar vooral om aandacht voor *hoe* we met elkaar samenwerken.

In netwerken is het belangrijk om spelregels af te spreken en altijd te beginnen met het verkennen van de gezamenlijke opgave en de verschillende perspectieven die hierover bestaan. Hoe spreken we elkaar aan, hoe nemen we besluiten, en hoe zorgen we dat verschillen bespreekbaar blijven? Alleen door expliciete dialoog over wat we zien, willen en nodig hebben, kunnen we elkaar vinden in de gezamenlijke opgave.

Hoe we dat in Drenthe precies vormgeven, valt niet in één antwoord te vatten maar dat we te maken hebben met een complexe (gedwongen) netwerksamenwerking is een feit. Daarom kiezen we voor een aanpak waarin we de opgave telkens opnieuw samen verkennen en gezamenlijk reflecteren en leren. Daarbij hanteren we de uitgangspunten van complexe netwerksamenwerking: elkaars perspectieven serieus nemen, ruimte maken voor verschil en investeren in het proces. Zo leggen we de basis voor een veerkrachtig, samenhangend jeugdhulplandschap waarin jeugdigen en gezinnen centraal staan.
Netwerksamenwerking in het jeugdhulplandschap van Drenthe is ons uitgangspunt en vullen we de komende jaren daadwerkelijk in.

1.8 Totstandkoming van de regiovisie

Deze regiovisie is ontstaan in samenwerking en via een langdurig proces van co-creatie, ook al is die samenwerking voor sommigen misschien niet altijd direct zichtbaar geweest.
Deze regiovisie is opgebouwd uit de verschillende inhoudelijke deelopgaven (o.a. opdracht verblijf, regionale experttafel, opdracht crisis, opdracht ambulante hulp en dagbehandeling), die in de afgelopen jaren zijn opgeleverd binnen de opdrachten van de Jeugdhulpregio.

Deze opdrachten en de uitwerking ervan, zijn steeds tot stand gekomen in samenwerking met een brede groep betrokkenen: zorgaanbieders, contractmanagers, toegangsteams en vertegenwoordigers van jeugdigen en ouders, waarbij ook ervaringskennis een expliciete plek heeft gekregen.

Daarnaast zijn het afgelopen jaar diverse interactieve bijeenkomsten georganiseerd, zoals de Jeugdhulpregiodag, de Transformatiedag en de Verbindingsdag. Tijdens deze dagen stond het samen leren, reflecteren en verbinden van perspectieven centraal.
De input uit deze bijeenkomsten is meegenomen en heeft mede richting gegeven aan de keuzes en accenten in deze regiovisie.

Zo weerspiegelt deze visie niet alleen een gezamenlijke ambitie, maar ook het resultaat van een proces. Een proces waarin praktijk, beleid en bestuur elkaar wisten te vinden en dat ook de komende jaren ingevuld zal blijven worden en zo richting blijft geven aan het samen bouwen aan een betekenisvol en toekomstbestendig jeugdhulplandschap in Drenthe.

1.9 Gezamenlijkheid gemeenten

Het realiseren van de waarden en de invulling van de leidende principes kan alleen als gemeenten daarvoor gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Op die manier vullen zij hun rol als opdrachtgever in. Deze regiovisie benadrukt de gezamenlijkheid van de Drentse gemeenten.
We weten ook dat die gezamenlijkheid niet alleen op papier ingevuld moet worden: ook ons individuele en gezamenlijke handelen moet in lijn zijn met de uitgangspunten van deze regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp.
Een aspect dat specifiek aandacht verdient is dat in de dagelijkse praktijk de inhoudelijke overwegingen en uitgangspunten worden gekaderd en soms belemmerd door elementen vanuit de bedrijfsvoering: kosten, rechtmatigheid, wetgeving en formele voorschriften vanuit de eigen gemeentelijke organisatie. Ook in deze regiovisie benoemen we de inhoudelijke uitgangspunten, ambitie, visie e.d.. De prioriteit die wordt toegekend aan deze inhoud verschilt per gemeente. Belangrijk is om over mogelijke afzwakking van inhoudelijke uitgangspunten op regionaal niveau met elkaar in gesprek te blijven.

Voor hun eigen aandeel in de jeugdketen (de sociale en pedagogische basis, de eerste lijn voorzieningen, de aansluiting met de jeugdgezondheidszorg, het onderwijs, de huisartsen en de volwassenenzorg), maar ook voor het laten aansluiten van hun gemeentelijke taken en mogelijkheden (WMO, participatiewet, schuldhulpverlening, sociale woningbouw, ruimtelijke ordening) nemen gemeenten de verantwoordelijkheid (o.a. via casusregie) om dat aandeel optimaal vorm te geven.

Voor hun gezamenlijke aandeel zoals dat hier voor de gespecialiseerde jeugdhulp is verwoord, geven de gemeenten de Jeugdregio de taak om de ambitie, visie en uitgangspunten concreet te vertalen. De algemene uitgangspunten en leidende principes zullen gemeenten vertalen in hun verordening en in de werkinstructies en – processen die ze lokaal hanteren. De lokale invulling heeft alle ruimte als ze maar past en invulling geeft aan de regionaal gezamenlijk vastgestelde uitgangspunten.

Door middel van een al door het ABO jeugd vastgelegde systematiek met kwalitatieve en kwantitatieve monitoring, wordt gevolgd of de inspanningen van gemeenten daadwerkelijk invulling geven aan de regionaal gemaakte afspraken. De overkoepelde rapportage wordt in het ABO jeugd besproken en zal leiden tot concrete afspraken over verbeteringen.

Of de regionale aanpak en inkoop voldoende aansluit op de lokale wensen en verwachtingen moet ook steeds een vraagstuk zijn dat onderzocht wordt. Dit vormt een onderdeel van de monitoring, het leren en ontwikkelen dat vanuit de regio wordt geïnitieerd.

Daarnaast worden de lokale gemeenten betrokken bij de vormgeving van de regionale inkoopagenda. We gaan ervan uit dat naarmate interventies dichter tegen het lokale veld aanliggen, beleidsadviseurs, toegangen en gedragswetenschappers een actievere bijdrage leveren.
In alle processen vanuit de Jeugdhulpregio is cliëntervaring een vanzelfsprekend en integraal onderdeel.

De komende jaren gaan we met een aantal gemeenten in gesprek over de vraag **hoe** de lokale en regionale aanpak binnen de keten jeugd optimaal op elkaar kunnen aansluiten. Deze ervaringen gebruiken we om de lokale inspanningen en regionale acties steeds beter op elkaar af te stemmen.

Eens per jaar organiseert het regioteam een inspiratie dag waarin gemeenten hun good practises binnen en rondom de jeugd keten aan elkaar presenteren en waarin gelegenheid is kennis te nemen van interessante landelijke innovaties. In overleg met de leden van het ABO worden de bestuurlijke thema's geïnventariseerd en in overleg met het Drentse coördinatoren overleg, de thema's die voor uitvoerende interessant kunnen zijn.

2. Inrichting Drents jeugdhulplandschap

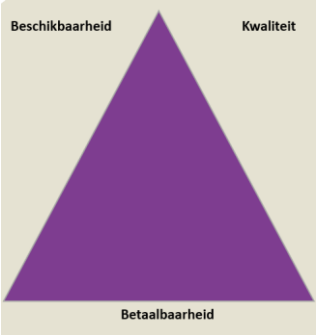

2.1 Drie pijlers

Zoals benoemd, vraagt de toekomst van de jeugdhulp om meer dan het aanpassen van losse onderdelen: het vraagt om het herinrichten van het geheel. De uitgangspunten die hiervoor zijn geschetst, komen samen in de manier waarop we het Drentse jeugdhulplandschap vormgeven.

We kiezen voor de concretisering drie pijlers die we hierna schetsen. We maken zichtbaar wat er nú speelt, waar het wringt, en vooral: welke kant we met elkaar op willen bewegen. Centraal daarin staan drie pijlers die ons richting geven bij het nemen van scherpe, maar noodzakelijke beslissingen: beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid. Deze thema's raken de kern van goede jeugdhulp.

Want hoe centraal we het kind ook stellen, zonder tijdige en passende hulp (beschikbaarheid), zonder betrokken en effectieve ondersteuning (kwaliteit), en zonder duurzame inzet van middelen (betaalbaarheid), kunnen we onze belofte aan jeugdigen en gezinnen niet waarmaken.

In de onderstaande tekst hebben we op bepaalde plekken een tekstkader weergegeven. In dat tekstkader is aangegeven welke voorwaarden we (naast andere) zullen stellen aan de jeugdhulpaanbieders die in de toekomst voor enige vorm van gespecialiseerde jeugdhulp gecontracteerd willen worden. Bij de contractering houden we uiteraard rekening met en geven we invulling aan de Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd zoals die in 2020 door de VNG is vastgesteld.

Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van jeugdhulp in onze regio vormt een essentiële randvoorwaarde voor het realiseren van tijdige, passende en effectieve ondersteuning voor kinderen en jongeren. In de praktijk blijkt dit echter steeds moeilijker waar te maken. We zien hardnekkige problemen: wachttijden, uitblijvende plaatsingen, overvolle wachtlijsten en een toename van maatwerkoplossingen buiten de reguliere contracten. Vooral bij complexe problematiek zijn deze knelpunten structureel.

Beschikbaarheid gaat verder dan het aantal plekken. Het betekent: inhoudelijke aansluiting van de hulp op de vraag, continuïteit van zorg, nabijheid van voorzieningen en perspectief op ontwikkeling. Een plek is pas écht beschikbaar als deze ook passend is op deze punten.
Wat we zien is een groeiende kloof tussen formele beschikbaarheid en feitelijke toegankelijkheid.

Kinderen kunnen op papier op een wachtlijst staan (en lijken daarmee passende zorg te gaan ontvangen), maar in de praktijk is er geen passende plek beschikbaar. Dit leidt tot suboptimale tijdelijke oplossingen, onnodige verplaatsingen en instabiliteit bij jongeren. Om deze negatieve spiraal

te doorbreken, is gezamenlijke regie noodzakelijk, inclusief inzicht in vraag en aanbod en een gedeelde verantwoordelijkheid bij plaatsingen.

Onze visie op beschikbaarheid vraagt ook om een cultuuromslag: van aanbodgericht naar vraaggericht werken. Niet de jongere moet zich aanpassen aan het bestaande aanbod; de expertise moet zich bewegen naar waar de jongere is. Flexibiliteit, interdisciplinaire samenwerking en het loslaten van organisatiebelangen zijn hierin cruciaal.

Kwaliteit

Hoewel veel professionals in Drenthe zich met hart en ziel inzetten, zijn er serieuze zorgen over de kwaliteit van de jeugdhulp. Te vaak wordt gekozen voor hulpvormen waarvan het effect beperkt is, bij gebrek aan een beter alternatief. Dit leidt tot frustratie bij zowel gezinnen als hulpverleners en tast het vertrouwen in het jeugdhulpsysteem aan.
Goede kwaliteit zit niet alleen in protocollen of papieren eisen. Het gaat om het vermogen om werkelijk verschil te maken in het leven van een kind. Dat vraagt om flexibiliteit in wat effectieve interventies zijn en om relationeel vakmanschap: een combinatie van veilige, oprechte relaties en methodisch handelen. Alleen dan ontstaat duurzame verandering.

Voor de toekomst betekent dit dat we keuzes moeten maken. We stoppen met wat niet werkt, ook als dat ongemakkelijk is, en investeren in effectieve vormen van hulp, duurzame plaatsingen en het toevoegen van passende gespecialiseerde hulp als dit écht nodig is. We werken met de gedeelde verklarende analyse en houden dit proces actueel.

Een robuust jeugdzorglandschap bouwt op partnerschap. We willen een jeugdhulpsysteem waarin samenwerking vanzelfsprekend is, waarin professionals ondersteund worden, en waarin jeugdigen zich gezien en veilig voelen. Kwaliteit is geen bijvangst van structuur, het ís de structuur.

Betaalbaarheid

De betaalbaarheid van de jeugdhulp staat onder druk. Gemeenten worden geconfronteerd met oplopende kosten, terwijl het aantal kinderen in zorg blijft stijgen en de complexiteit toeneemt. Tegelijk zijn middelen en professionals schaars. Dit dwingt ons tot scherpe keuzes.

Een belangrijk uitgangspunt is: minder kinderen in de jeugdzorg, door de pedagogische basis en het sociale netwerk rondom het kind te versterken. Ondersteuning hoort te beginnen in de leefwereld: licht waar het kan, zwaarder waar het moet. Jeugdhulp is geen standaardantwoord op elke zorgvraag, maar een gerichte interventie wanneer dat echt nodig is. Met deze scherpte doen we recht aan kinderen en gezinnen.

Tegelijkertijd weten we ook dat de kosten de komende jaren verder toe zullen nemen, daar waar het gaat om gespecialiseerde jeugdzorg. Stijgende tarieven, personeelstekorten en hogere complexiteit, zorgen voor toenemende kosten. Op inhoud maken we goede keuzes, door bijvoorbeeld de inzet van kleinschalige voorzieningen en het inzetten op intensieve ambulante programma's en crisishulp.
Het jeugdhulplandschap vraagt ook van ons dat we keuzes maken welke hoogspecialistische, schaarse voorzieningen we in stand willen houden voor onze regio.
Het beter inrichten van het jeugdhulplandschap zal in eerste instantie meer geld gaan kosten.

Tegelijkertijd – de jeugdhulp is immers een keten – zullen partijen in de jeugdketen (zie de afbeelding op pagina 8 van deze regiovisie) aan de knoppen moeten gaan draaien om de instroom in de jeugdhulp te voorkomen. Als we hierin geen balans vinden, dan zullen de betaalbaarheid en beschikbaarheid van de jeugdhulp de komende jaren steeds verder onder druk komen te staan.

2.2 Sturing door de regio

Sturend en lerend werken aan beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van jeugdhulp
Om de jeugdhulp toekomstbestendig te organiseren, moeten we als regio keuzes maken die niet alleen vandaag effect hebben, maar ook bijdragen aan een houdbare en lerende structuur voor de komende jaren. Dit vraagt om een sturingsmodel dat werkt op basis van feiten, gezamenlijke inzichten én flexibiliteit. Daarom zetten we als regio stevig in op vier onmisbare elementen: monitoring, regie op plaatsing, de bevorderlijke kringloop en bovenregionale afstemming (3 Noord). Zij ondersteunen de beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de jeugdhulp die bijdragen aan een sluitend jeugdhulplandschap.

Monitoring: de basis voor gericht sturen en leren

Monitoring is het fundament van een lerende en sturende regio. Zonder inzicht in wat er speelt, hoe hulp gebruikt wordt en waar het knelt, kunnen we niet effectief bijsturen. Monitoring vervult daarom meerdere functies: het maakt zichtbaar waar vraag en aanbod uit balans zijn, ondersteunt de beleidsontwikkeling, en geeft richting aan inkoop en uitvoering.

We onderscheiden twee sporen:
- *De Kwaliteitsmonitor Jeugd* geeft inzicht in hoe de gemeentelijke toegang functioneert, of professionals voldoende vakmanschap en handelingsruimte ervaren, en hoe de samenwerking verloopt.
- *De Kwantitatieve monitor jeugdhulpgebruik* biedt een regionaal, uniform beeld van het gebruik van jeugdhulp – binnen en buiten de wettelijke zorgvormen (AMvB).

Monitoring draagt zo bij aan:
- Beschikbaarheid: door inzicht te geven in waar tekorten of overaanbod ontstaan;
- Kwaliteit: door signalen uit de praktijk systematisch te verzamelen en terug te koppelen;
- Betaalbaarheid: doordat middelen gerichter en doelmatiger kunnen worden ingezet.

Regie op plaatsing

Eén van de grootste knelpunten in het huidige jeugdhulpsysteem is het vinden van een passende plek voor jeugdigen met een verblijfsvraag. Verwijzers lopen tegen muren op, jeugdigen worden soms meerdere keren verplaatst, en het ontbreekt aan overzicht en coördinatie.

<u>Regie op plaatsing is daarom ontwikkeld als een structurele, regionale aanpak met concrete elementen:</u>
- Centraal inzicht in actuele capaciteit en wachttijden;
- Vroegtijdige signalering van knelpunten in plaatsingen;
- Centrale coördinatie bij complexe casuïstiek;
- Strategische matching van jeugdige en plek;
- Monitoring van doorlooptijden en doorplaatsingen.

<u>Het effect:</u>
- Beschikbaarheid: doordat vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd worden;
- Kwaliteit: doordat jeugdigen op een plek terechtkomen die aansluit bij hun echte ondersteuningsbehoefte;
- Betaalbaarheid: doordat capaciteit beter benut wordt en onnodige verplaatsingen worden voorkomen.

De bevorderlijke kringloop: cyclisch sturen op een sluitend jeugdhulplandschap

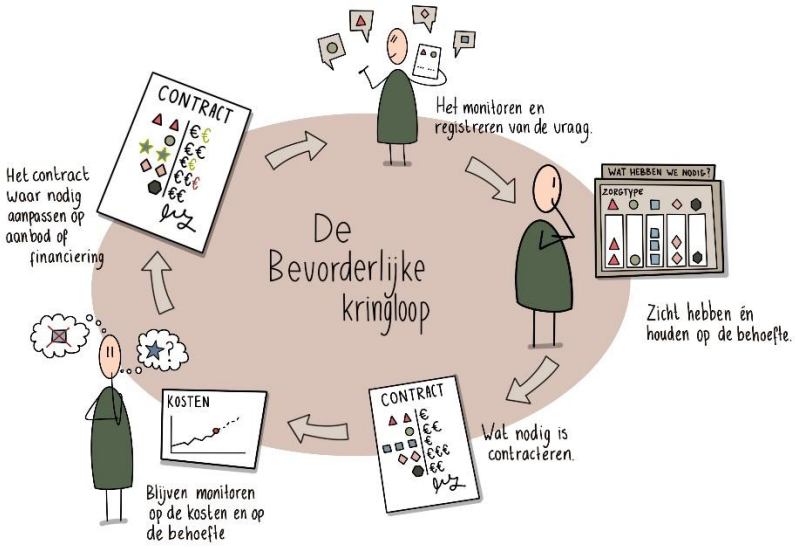

De bevorderlijke kringloop is een cyclisch proces van bijsturing dat uitgaat van regelmatig herijken van de:

- *Behoefte aan zorg* (hoeveel plekken zijn nodig, voor welke doelgroep?)
- *Kostenopbouw* (hoe ontwikkelen personeelskosten, bezettingsgraad, enz.?)
- *Financieringsafspraken* (zijn de tarieven nog realistisch?)
- *Contractering van aanbod* (is het juiste type en aantal voorzieningen beschikbaar?)

<u>Belangrijke elementen</u>

- *Structurele monitoring van behoefte*: de regio moeten beter zicht krijgen op de werkelijke en toekomstige behoefte voor jongeren met complexe problematiek.
- *Flexibiliteit in contracten*: In plaats van starre contracten, is het nodig om flexibiliteit in te bouwen zodat financiering en zorgaanbod meebewegen met de praktijk. Naast de flexibiliteit in het contract, is het uitgangspunt om langdurig te contracteren vanuit het oogpunt van continuïteit en partnerschap.
- *Regie op plaatsing*: Door meer centrale regie op plaatsing van jeugdigen (bijv. per regio), kunnen vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd worden.
- *Periodieke bijstelling*: Jaarlijkse of periodieke herziening van de bezettingsgraad, personeelsbezetting en kostprijsmodellen zorgt ervoor dat tarieven reëel blijven.

<u>Doel van de kringloop</u>

De kringloop is “bevorderlijk” omdat zij een lerende en sturende aanpak stimuleert, waarbij gemeenten en zorgaanbieders in samenwerking het zorglandschap verbeteren en verspilling voorkomen. Dit zal onderdeel vormen van de toekomstige contracten zodat we met elkaar ook in dat opzicht goed sturen op *de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit* in relatie tot een sluitend jeugdhulplandschap.

Bovenregionale afstemming

In de uitvoeringsagenda 3Noord hebben de drie noordelijke jeugdhulpregio's de gezamenlijk verantwoordelijkheid vertaald waarmee wordt gezorgd voor het behoud van schaars aanbod in 3 Noord verband. Dit schaarse aanbod biedt antwoord op jeugd/gezinshulpvragen die zeldzaam en/of multicomplex zijn en noodzakelijk zijn in het creëren van een sluitend zorglandschap.
Door de geringe vraag, het schaarse aanbod en de grote expertise die binnen deze vragen nodig is, is het voor aanbieders daarvan lastig om een constant aanbod te kunnen garanderen. Hiermee bestaat het risico dat noodzakelijk expertise in de meeste complexe vormen van jeugdhulp verdwijnt. Om een duurzaam zorglandschap in te richten dat antwoord kan geven op deze complexe hulpvragen zijn in de uitvoeringsagenda 3 Noord, verschillende, als schaars omschreven, voorzieningen beschreven en wordt onderzocht óf en op welke manier (bovenregionale) (contract) afspraken gemaakt kunnen worden.

Concreet gaat het om de volgende vier schaarse zorgvormen. De beschikbaarheid van klinische voorzieningen, van O3M voorzieningen, van gesloten jeugdhulp (jeugdhulp met inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen) en van forensische voorzieningen.
De aanbieders die deze schaarse zorgvormen verzorgen voor Noord-Nederland, onderschrijven en geven invulling aan de visie en ambitie zoals wij die voor Drenthe hebben geformuleerd voor gespecialiseerde jeugdhulp.

2.3 Gewenste situatie verschillende zorgvormen

In dit onderdeel van de regiovisie geven we aan welke beleidswijzingen we per zorgvorm inhoud willen laten krijgen. De gewenste richting zal uitgangspunt zijn bij de contractering die inhoud gaat worden gegeven in de regionale inkoopagenda Drenthe.

Ambulant

Op dit moment kennen we nog een heel breed spectrum van ambulante jeugdhulp. Mede in het licht van de Hervormingsagenda Jeugd, is het aannemelijk en gewenst dat een deel van lichte vormen van hulp door de lokale toegang uitgevoerd gaan worden (en daarmee niet meer ingekocht gaan worden bij jeugdhulpaanbieders). Via de POH-jeugd functie bij huisartsen gebeurt dat nu al; sommigen lokale toegangen bieden ook al lichte hulp zelf aan, maar dat aandeel zal de komende jaren toenemen.

Als we kijken naar de verwijzingen naar een ambulante interventie, dan is dat aandeel groot: in 2024 was meer dan 50% van de totale verwijzingen een verwijzing naar een ambulante interventie. In totaal registreerden gemeenten in 2024, 11.245 verwijzingen naar ambulante programma's. 976 van die verwijzingen betrof interventieniveau 4; 5.655 interventieniveau 5 en 4.614 interventieniveau 6.

Er is behoefte aan meer en snellere beschikbaarheid van intensief ambulant aanbod voor meervoudige complexe problematiek en hoog specialistische J-GGZ.

Het ambulante aanbod waaraan behoefte is, is niet volledig in producten te vangen. Het gaat o.a. om een flexibel aanbod waarmee de jeugdigen c.q. het gezinssysteem daadwerkelijk en langjarig geholpen is.

Het gaat om een op de specifieke casuïstiek toegesneden ambulant aanbod. Een aanbod waarin als dat noodzakelijk is, inzichten vanuit de GGZ, de LVB en vanuit Jeugd- en opvoedhulp gecombineerd worden en zo een passend en effectief aanbod wordt georganiseerd.
De mogelijkheden die collectieve ambulante programma's, toepassing van digitale hulpverlening of de inzet AI bieden, moeten meer worden benut. Daarvoor dagen we aanbieders uit om te experimenteren en zullen we in de bekostiging en contractvoorwaarden mogelijkheden bieden.

Dagbehandeling

Tot dagbehandeling rekenen we plaatsingen van jeugdigen in KDC en MOC. We zien een stabiel beeld van geplaatste jeugdigen: rond de 520 verwijzingen per jaar.

De verbinding tussen dagbehandeling en onderwijs moet steviger worden. Samen met de betrokken jeugdhulpaanbieders en onderwijsvoorzieningen willen we meer werk maken van onderlinge synergie en integreren van interventies en acties. Het intensiveren van onderwijs-jeugdhulp projecten en een meer collectief jeugdhulp aanbod in het (specialistisch) onderwijs zijn acties die we zullen ondernemen. Vanuit de Jeugdregio vullen we netwerk- en procesregie in en faciliteren we het samenwerkingsproces.

Betrokkenheid van leerplichtambtenaren en doorstroompunten is gewenst en de mogelijkheden daartoe worden sub regionaal verkend.

Verblijf

Landelijk en regionaal is de ambitie om het aantal uithuisplaatsingen (zowel vrijwillig als gedwongen) terug te dringen. Daarvoor is het belangrijk dat er veel aandacht is voor ambulante alternatieven voor verblijf, maar vooral ook voor de inzet van het eigen netwerk en het benutten van cliëntervaring. Bij het opstellen van een verklarende analyse zal door de verwijzers met name aan deze aspecten aandacht besteedt moeten gaan worden.
In Drenthe is het onze ambitie dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien en om deze reden hanteren we ook het 5x gezinsbeleid[6]. Dit houdt het volgende in:

- Eigen gezin

Het kind blijft opgroeien in het eigen gezin, eventueel met ambulante ondersteuning of dagbehandeling.

- Netwerkpleeggezin

Als thuis wonen niet lukt, wordt eerst gekeken of iemand uit het bestaande netwerk (bijv. familie of bekenden) het kind kan opvangen.

- Pleeggezin

Wanneer een netwerkpleeggezin niet mogelijk is, volgt plaatsing in een regulier pleeggezin.

- Pleeggezin met extra ondersteuning

Indien nodig krijgt het pleeggezin aanvullende hulp om de zorg aan te kunnen.

- Gezinshuis

Als voorgaande opties niet haalbaar zijn, wordt het kind in een gezinshuis geplaatst – een kleinschalige, professionele woonvorm met vaste opvoeders.
Een residentiële verblijfsvoorziening (bijvoorbeeld een leefgroep of behandelgroep) wordt alleen overwogen als deze vijf gezinsgerichte opties niet passend of haalbaar zijn.

De filosofie hierachter is: zo normaal mogelijk opgroeien, met focus op nabijheid, stabiliteit en continuïteit, en pas zwaardere zorg inzetten als echt noodzakelijk. Dit is een kernonderdeel van het streven naar "onvoorwaardelijk wonen" in de regio Drenthe.

[6] Richtinggevende kader "Iedereen een thuis".

Voor onze contractering is dit een ambitie waar we rekening mee te houden.

Belangrijke actualiteit is dat er met alle aanbieders van verblijfsvoorzieningen gesproken gaat worden over regels en grenzen die gesteld mogen en moeten worden rondom het verblijf van jeugdigen in verblijfsvoorzieningen. Op korte termijn starten we een dergelijk gesprek en het onderwerp zal structureel aandacht vragen, zeker als we af willen van vrijheidsbeperkende maatregelen.

Voor de aanbieders van verblijf is een goed en nauw contact met de verwijzers essentieel blijkt uit gesprekken die gevoerd zijn in het kader van het richtinggevende kader verblijf en de uitvoeringsagenda daarbij. De regie die de verwijzers inhoud zouden moeten geven voor jeugdigen en gezin/opvoeders wordt in een aantal gevallen node gemist: zeker als de grenzen van de mogelijkheden van de verblijfsvoorziening in beeld komen door de problematiek en/of het gedrag van de geplaatste jeugdige.

Het is op dit moment erg lastig om te bepalen wat in Drenthe kritische verblijfsvoorzieningen zijn en in welke mate deze beschikbaar behoren te zijn. Het zicht op de vraag ontbreekt op dit moment; er zijn heel veel individuele afspraken met aanbieders die buiten de productomschrijvingen voor verblijf om geregeld en vastgelegd worden.

Pleegzorg (en zeker netwerk pleegzorg) is het meest aantrekkelijke alternatief als thuis wonen niet gaat. De steun en facilitering van pleegzorg moet dan ook optimaal zijn. Nu zien we dat (bestands)pleeggezinnen om financiële redenen een overstap maken en als gezinshuis te boek willen komen te staan. Naast het feit dat er andere eisen worden gesteld met betrekking tot pedagogiek en hulpverleningsachtergrond en daarmee andere kwaliteitseisen gelden, is het feit dat de druk op pleegouders regelmatig te groot wordt, een reden om goed te onderzoeken wat er mogelijk is om pleegouders te behouden (en zelfs het aantal pleeggezinnen uit te breiden).

De aanbesteding van logeren, pleegzorg en gezinshuizen is in 2025 gestart.

Met de systeemaanbieders in Drenthe (Accare, Ambiq, Cosis, GGZ Drenthe en Yorneo) zijn we in gesprek over de vraag op welke manier we in Drenthe de instroom in gesloten jeugdhulp kunnen verminderen en de uitstroom sneller kunnen laten verlopen. Dat vraagt om een intensievere samenwerking tussen deze aanbieders die mogelijk moet worden gemaakt met passende contractvoorwaarden en tarieven.
De aanbieders hebben aangegeven dat er geen extra zorgvormen noodzakelijk zijn om de doelgroep gesloten jeugdhulp een goed alternatief te kunnen bieden.
Wel is het noodzakelijk om meer structurele woonplekken beschikbaar te hebben voor jongeren (18 – 23 jaar) waar toch enig toezicht geregeld is en zijn plekken nodig voor onvoorwaardelijk wonen (waar jeugdigen ondanks hun complexe gedrag niet worden doorgeplaats). Over de manier waarop we hierin kunnen voorzien gaan we in gesprek. Dat gesprek zal een gesprek zijn met meer aanbieders dan alleen de systeemaanbieders.

In de dagelijkse praktijk lopen we aan tegen situaties waarin jeugdigen of van de ene behandelplek en verblijfsvoorziening naar de andere worden verplaatst, of in een vakantiebungalow worden geplaatst omdat voor hen geen duurzame verblijfsplek is in te vullen.
In die situatie willen we verandering brengen. Dat houdt in dat we in gesprek gaan over het concept onvoorwaardelijk wonen enerzijds en anderzijds een alternatief aanbod willen organiseren voor deze doelgroep waarmee ze wel deel blijven uitmaken van de lokale samenleving.

Crisis

Het aanbod crisisbedden en het aanbod intensieve ambulante crisishulp is klein en kwetsbaar. Als het gaat om crisis[7] moet het aanbod groter.

We gaan in gesprek met de betrokken partners rondom Spoed 4 jeugd Drenthe om te onderzoeken of de huidige constructie (buiten kantoortijden eerste opvang en triage crisissituaties) kan worden omgezet in een constructie waar de crisissituaties altijd op één plek worden ingenomen, van een passende triage worden voorzien en wordt gezorgd voor een passend crisis aanbod (ambulant, bed en/of combinatie).

Dyslexie

Voor dyslexie en de aanpak van ernstige dyslexie is er geen directe aanleiding om het beleid en de uitvoering van het protocol in Drenthe aan te passen.

Het kan interessant zijn om met de schoolbesturen in Drenthe afspraken te gaan maken over incentives rondom opvallende verwijspercentages vanuit scholen. Landelijk en in de wetenschap wordt een samenhang gezien tussen goed taalonderwijs (en de gebruikte lesmethoden in een school) en de inzet van dyslexiezorg. Een verkenning op dit thema kan alleen op lokaal niveau worden gedaan. Als gemeenten dat zouden willen, bieden we daar regionaal nadrukkelijk de gelegenheid voor.

Landelijk arrangement

Regionaal gaan we de beschikbaarheid van zorgvormen die in het landelijke arrangement zijn opgenomen beter bekend maken; het RET kan adviseren over de landelijke zorgvormen die ingekocht zijn via het LTA en de JHRD gaat de plaatsingen LTA monitoren.

[7] Wij maken als Jeugdregio onderscheid in uitputtingscrisis (en dat rekenen we niet tot “echte” crisis) en acute crisis.

3. Reflecteren en leren

3.1 Het regionaal expertteam Jeugd Drenthe

In Drenthe bundelen we de plekken waar interdisciplinair gekeken wordt naar complexe problematiek. Die bundeling vindt plaats onder de paraplu van het RET.

Aan het RET zijn een aantal interventies gekoppeld, namelijk de Experttafel, Regie op 3 (RO3), Regie op plaatsing (ROP), MDA++ en Reizend specialistisch team (RST). Deze interventies zijn communicerende vaten. Alle aanmeldingen voor ROP, RST, RO3 MDA++ en de Experttafel verlopen via het RET.

Weergegeven in een afbeelding ziet de samenhang er als volgt uit:

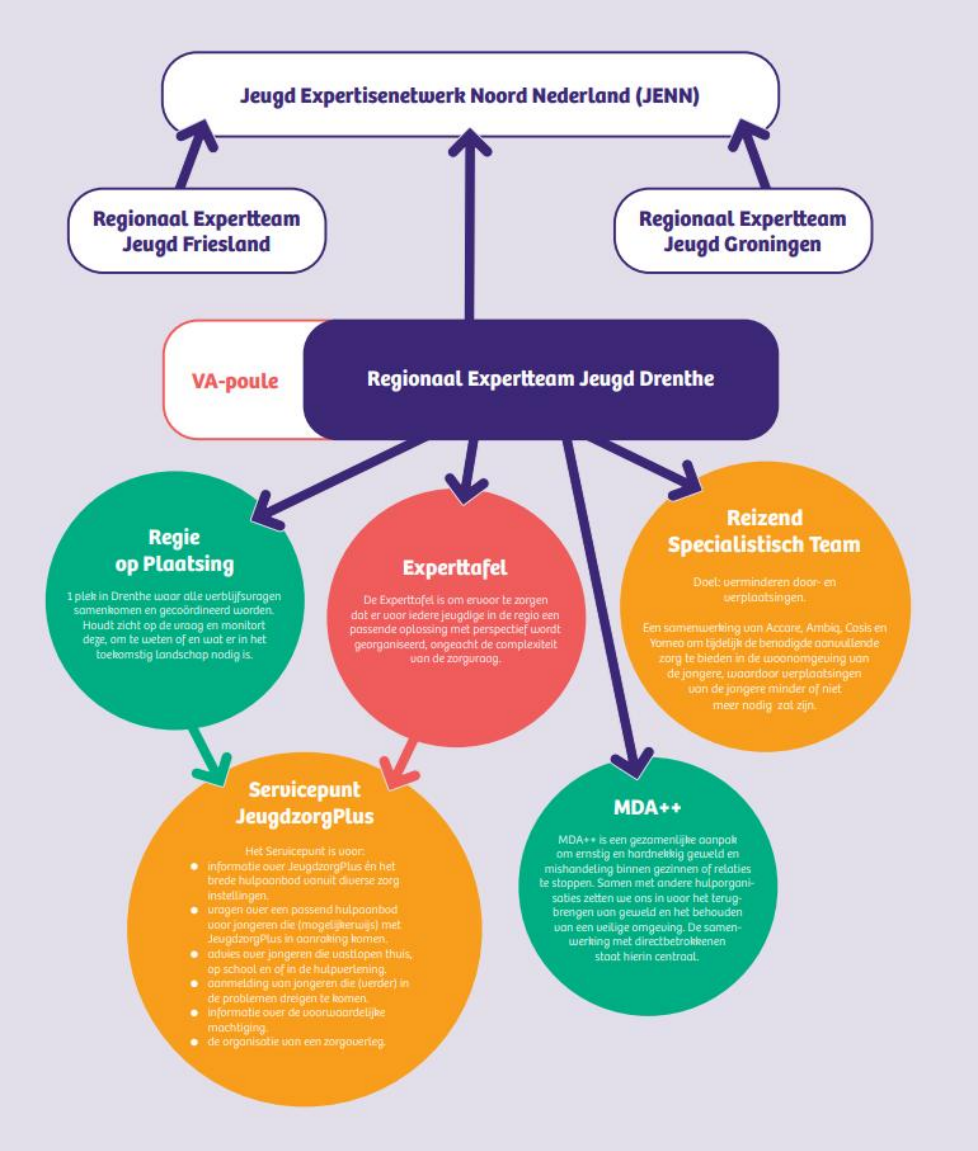

We leggen een bij de taak en verantwoordelijkheid van het RET passend protocol vast en verwijzers en gecontracteerde jeugdhulpaanbieders hanteren dat protocol ook daadwerkelijk. De naleving monitoren we en in het berichtenverkeer zullen we sluiproutes afsluiten.

3.2 Leren en ontwikkelen

Het versterken van het gewone leven is zoals gezegd het gezamenlijke richtsnoer voor gemeenten en ook het uitgangspunt als het om gespecialiseerde jeugdhulp gaat.

In de dialoogtafel van april 2025 is met de deelnemers (waaronder vertegenwoordigers van de aanbieders van gespecialiseerde jeugdhulp) afgesproken dat er wordt gewerkt als organisatienetwerk van partijen en gezamenlijk met behulp van de onderstaande leer- en ontwikkelcyclus data-gedreven werken rondom de versterking van het gewone leven ingevuld gaat worden.

3.3 Partnerschap

Om de ontwikkelingen die we in deze regiovisie beschrijven daadwerkelijk te realiseren, is partnerschap essentieel. Dit geldt zowel voor de samenwerking tussen gemeenten onderling als met jeugdhulpaanbieders. Partnerschap is voor ons een uitgangspunt, en we zijn daarop aanspreekbaar.

Het gaat om het nemen van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de complexe uitdagingen waarvoor we staan. Daarbij staat vertrouwen in elkaars rol, taak en verantwoordelijkheid centraal. Partnerschap betekent dat we op elkaar kunnen rekenen, ieder vanuit de eigen positie, met oog voor ieders invloedssfeer en mogelijkheden.

Partnerschap draait om samenwerking en vertrouwen op meerdere niveaus: bestuurlijk, ambtelijk, uitvoerend én tussen organisaties. Samenwerking kan op verschillende manieren vorm krijgen en betekent niet per definitie gelijkwaardigheid. Het gaat erom hoe we met elkaar omgaan, dat we elkaar erkennen en respecteren in ieders unieke rol.

Een essentieel onderdeel van partnerschap is dat individuele doelen en belangen bespreekbaar zijn, evenals de pijn die gezamenlijke keuzes soms met zich meebrengen. Openheid hierover is cruciaal voor duurzame samenwerking.

De vraagstukken binnen het jeugdhulplandschap zijn complex. Deze regiovisie schetst de richting van de beweging die we willen maken, maar biedt niet voor elk vraagstuk een kant-en-klare oplossing. Daarvoor zijn de opgaven te ingewikkeld. Dat is soms lastig, maar ook tekenend voor de samenleving waarin we leven. Juist daarom zijn partnerschap en het maken van heldere afspraken over ieders verantwoordelijkheid in het zorglandschap van groot belang.

Een voorbeeld hiervan is het proces dat in Drenthe is doorlopen met een aantal van onze systeempartijen rondom de alternatieven voor Jeugdhulpplus. Deze opgave is benaderd vanuit partnerschap en co-creatie, en heeft geleid tot een opdracht waarbij gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een specifieke doelgroep centraal staat. Dit is een aanpak waarvan we verwachten dat die ook in de toekomst nodig zal zijn om opgaven succesvol uit te werken. Leren en ontwikkelen, evenals het hanteren van duidelijke spelregels voor complexe netwerksamenwerking, zijn hierin onmisbare onderdelen.

Tot slot zullen we in contractuele afspraken per onderdeel expliciet vastleggen welke verantwoordelijkheden bij partnerschap in het jeugdhulplandschap horen, zodat duidelijk is wie waarvoor aan zet is.

4. Acties

1.
Nog steeds is directe betrokkenheid en regie van de jeugdige en/of het betrokken gezinssysteem geen standaardpraktijk bij het bepalen van passende gespecialiseerde jeugdhulp. Dit staat haaks op de geldende richtlijnen en op zowel de landelijke als onze Drentse ambities.
Wij gaan in overleg met aanbieders van gespecialiseerde jeugdhulp verkennen hoe de directe betrokkenheid van de jeugdige en diens sociale context gemonitord kan worden. Daarbij maken we afspraken over eventuele consequenties wanneer deze betrokkenheid en regie onvoldoende blijken te zijn. Het kan dan gaan om verbeter- of verandermaatregelen bij aanbieders of in de infrastructuur.

2.
Veel van de gespecialiseerde jeugdhulp die gevraagd wordt, is multidisciplinaire hulp, hulp die bovendien lang niet altijd door één jeugdhulpaanbieder geboden kan worden. Onderlinge samenwerking tussen jeugdhulpaanbieders om noodzakelijke kennis geïntegreerd in te zetten, is essentieel om passende hulp te kunnen bieden in zeer complexe situaties en in samenhang met de gehele keten.

De gevraagde samenwerking verhoudt zich echter moeizaam tot de marktwerking die de afgelopen jaren het uitgangspunt is geweest: jeugdhulpaanbieders zijn elkaars concurrenten geworden, en organisatorische belangen, contractvoorwaarden en kaders rondom de bekostigingssystematiek spelen een belemmerende rol in de afwegingen rondom de inzet van passende hulp.

Het is daarom van belang dat we partnerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de opgave en daarmee voor beschikbare, kwalitatief goede en betaalbare jeugdhulp concreet vormgeven door nieuwe samenwerkingsstructuren te ontwikkelen die samenwerking boven concurrentie stellen. Dit zullen we, afhankelijk van de opgave en opdracht, een plek geven in de contracten waarmee we de richting van de regiovisie ook op deze manier bekrachtigen.
De jeugdregio wil optreden als actief verbinder en facilitator van partnerschap en samenwerking.

3.
In onze inkoopvoorwaarden gaan we ruimte maken voor de gevraagde flexibiliteit rondom inzet: we kijken minder naar productafspraken en meer naar mogelijkheden om effectieve gespecialiseerde jeugdhulp te kunnen laten bieden door jeugdhulpaanbieders.
Met name van de jeugdhulpaanbieders die intensieve vormen van gespecialiseerde jeugdhulp bieden verwachten we dat zijn het belang van jeugdigen en gezinnen vooropstellen en hun organisatiebelangen daaraan ondergeschikt maken.
We verwachten van de jeugdhulpaanbieders die we contracteren ook dat zij hun kennis en deskundigheid toevoegen in de 1e lijn en voor functionarissen die in algemene voorzieningen werken. In de inkoopvoorwaarden zullen we dit ook mogelijk maken.

4.
Wachttijden en wachtlijsten zijn voor de meest kwetsbare groep lang niet altijd wenselijk en acceptabel. Daarom is nu in te veel gevallen de beschikbare plek (zeker als het gaat om verblijf) bovenliggend aan de vraag of er passende hulp ingezet wordt.
Die situatie willen we veranderen. We maken afspraken met verwijzers en met jeugdhulpaanbieders over termijnen die we hanteren tussen aanmelding van de jeugdige c.q. het gezin (bij de verwijzer) en daadwerkelijk moment van start zorg (bij de betreffende jeugdhulpaanbieder). De verantwoordelijkheden van elke betrokkene in dit proces en de wijze van monitoring worden

afgesproken. Ook wordt besproken welke stappen gezet kunnen worden als de afspraken niet worden nagekomen.
We realiseren ons dat wachttijden niet altijd te voorkomen zijn, maar we willen hierover wel op een andere manier met elkaar het gesprek aangaan. Daarnaast is het ook van belang om te kijken wat er, zo nodig, gedurende de wachtlijstperiode ingezet kan worden ter ondersteuning van de jeugdige of het gezin.
Ook voor dit onderwerp geldt dat er geen estafette ingericht moet worden, maar een gezamenlijke geïntegreerde verantwoordelijkheidsverdeling.
Het is belangrijk dat er zicht komt op wat kritische zorgvormen zijn en op de beschikbaarheid van die zorgvormen.

5.
We gaan de geldende verwijsprocedures anders inrichten, om zo te kunnen sturen op de Drentse visie en ambitie ten aanzien van gespecialiseerde jeugdhulp. Hierbij kunnen we de wettelijke kaders niet veranderen, maar we kunnen wel sturen door er andere afspraken over te maken. De verwijsprocedures worden vastgelegd in de lokale verordeningen en contractvoorwaarden voor de jeugdhulpaanbieders. De nieuwe verwijsprocedures die voor de wettelijke verwijzers gaan gelden in aanvulling op de Jeugdwet, zien er als volgt uit:

Voor niet reguliere zorgvormen kennen we in Drenthe de komende jaren in ieder geval een andere verwijsprocedure. Onderstaand is het verwijsproces in algemene zin weergegeven.

6.
Omdat gemeenten een zo cruciale en doorslaggevende positie hebben bij het kunnen realiseren van de doelstellingen uit de regiovisie, is het zeer gewenst dat zij periodiek (eens per vier maanden) verkennen in een gesprek tussen beleid, de lokale toegang, aangevuld door contractmanagers en de netwerkregisseur uit het regioteam die monitoring inhoud geeft, of de gewenste doelen voldoende in beeld zijn. De regionale monitor zal daarin ook een rol spelen.

7.
De gezamenlijke gemeenten buigen zich over de vraag hoe zij onderling meer uniformiteit willen vormgeven. Het gaat dan bijvoorbeeld om de vraag of er regionale richtlijnen komen over wanneer de inzet van cliëntgebonden overeenkomsten passend is of over de vraag of er regionale casusregisseurs voor complexe trajecten nodig zijn.

8.
De JHRD zorgt zelfstandig of via de afzonderlijke Drentse gemeenten of beide inkoopregio's, voor tijdige en duidelijke communicatie over de gevolgen en verdere invulling van deze regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp.

5. Projectstructuur

De implementatie van de regiovisie is een gezamenlijke opdracht voor gemeenten, jeugdhulpaanbieders, inkoopregio's en de jeugdhulpregio.
Beide inkoopregio's en de JHRD zien dat de huidige ontwikkelingen vragen om een vervlechting en verstevigen van samenwerking om ervoor te zorgen dat, vooruitlopend op één inkoopregio voor jeugdhulp, het in de komende periode haalbaar blijft om kwalitatief de gewenste invulling te geven aan het inkooptraject en contractmanagement van het huidige en toekomstige jeugdhulpaanbod.

De regie op de implementatie van de regiovisie (inclusief de coördinatie en afstemming met de projectleider inkoop voor de regionale inkoopagenda) wordt daarom ambtelijk belegd binnen het regioteam van de JHRD.
Voor de periode tot 1 januari 2027 (dat is het moment waarop de jeugdregio Drenthe formeel van start gaat), kiezen we voor de structuur die we hierna uitwerken.

De beide inkoopregio's en de JHRD stellen gezamenlijk een programmamanager aan, een projectleider voor de regionale inkoopagenda en een netwerkregisseur voor de implementatie van de regiovisie. De projectleider voor de regionale inkoop is al in functie. De kosten voor hiervoor zijn gedekt in de begroting van de Jeugdhulpregio.
Alle drie vullen ze een projectmatige aanpak in en stemmen hun acties onderling af. Hun ambtelijk opdrachtgever is de manager van de JHRD en de bestuurlijke opdrachtgevers zijn de door het ABO jeugd daartoe aangewezen wethouders. Op dit moment zijn dat wethouder Keen (Emmen) en Broekema (Assen).

Deze gremia hebben de volgende verantwoordelijkheden c.q. taak

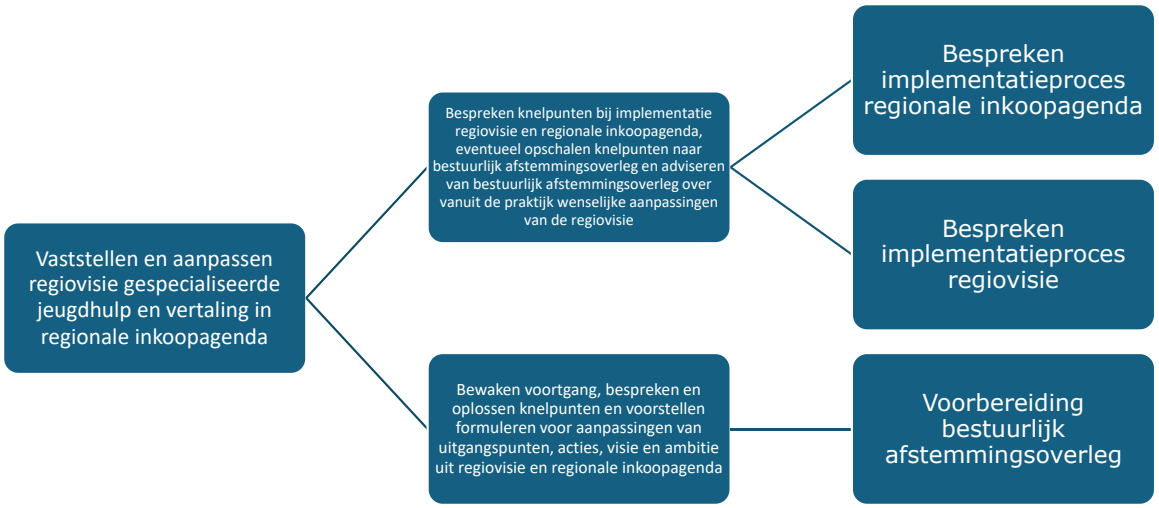

Ons voorstel voor deelnemers in de verschillende gremia ziet er zo uit:

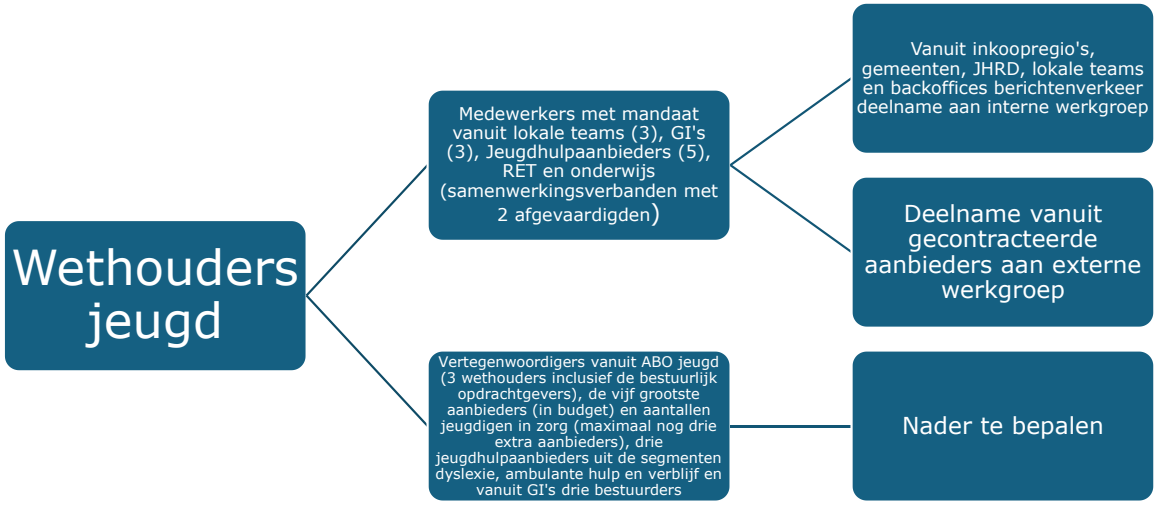

Hierbij geldt dat de jeugdhulpregio (en daarmee de toekomstige GR) verantwoordelijk is de regie op de regiovisie en alle acties die daarbij horen. Daarnaast zal de regiovisie vertaald worden in een inkoopstrategie en contractuele voorwaarden. Dit is tot de totstandkoming van de GR, de verantwoordelijkheid van de twee inkoopregio's.

6. Planning en Proces

	Bespreking in beleidsoverleg jeugd	Bespreking in ABO jeugd	Consultatie en bespreking met stakeholders	Colleges van burgemeester en wethouders	Adviesraden en veldpartijen (2e ronde)	Eventuele tussenstap naar ABO jeugd	Colleges van burgemeester en wethouders	Gemeenteraden
eerste conceptversie	12-jun-25	2-jul-25	juli en aug					
definitieve conceptversie	4-sep-25	24-sep-25		30-sep-25	tot 7 nov 2025		n.n.b.	dec-25

De planning van de collegebespreking in september is erg kort na het ABO jeugd; dat is een risico, maar noodzakelijk om de regiovisie in 2025 te kunnen laten vaststellen. Iets dat belangrijk is met het oog op te aanbestedingen die gestart moeten worden.
De collegevergadering voorafgaand aan agendering voor de gemeenteraadsvergaderingen van december 2025 moeten worden gepland door de beleidsmedewerkers van elke individuele gemeente.
Het overleg met de griffies over tijdige aanlevering van documenten (waarbij de bovenstaande planning vanuit de inkoopregio's en de JHRD de kritische pad planning is) zal ook per gemeente en door de gemeente zelf moeten worden ingevuld.

Ervaringsdeskundigen, jeugdhulpaanbieders, onderwijspartners, verwijzers, gedragsdeskundigen en teamleiders vanuit de lokale toegangen en managers sociaal beleid krijgen twee mogelijkheden om te reageren op de regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp: in juli tot einde van het zomerreces op de eerste conceptversie en in de periode tussen 30 september en 7 november op de definitieve conceptversie.

Ook de gemeenteraden en de gemeentelijke adviesraden krijgen de mogelijkheid om al voordat er een definitieve versie van de regiovisie is, hun wensen en ideeën naar voren te brengen over de conceptversie van de regiovisie die is opgesteld door het regioteam (zie voor de totstandkoming en het uitgebreide voortraject van dit concept, pagina 17 onderdeel 1.8 van deze regiovisie). Uiteraard houden zij ook hun reguliere rol en positie en adviseren zij (de adviesraden) het college over de definitieve concept regiovisie en stellen zij deze regiovisie (al dan niet voorzien van moties) vast (gemeenteraden).

Bijlage 1

In het wetsvoorstel “verbetering bereikbaarheid gespecialiseerde jeugdhulp” is de lijst van zorgvormen opgenomen die landelijk tot de gespecialiseerde jeugdhulp worden gerekend en daarmee op regionaal niveau ingekocht dienen te worden. Deze lijst is onderstaand weergegeven.

- Alle vormen van jeugdhulp met verblijf
- Pleegzorg
- Jeugdhulp in strafrechtelijk kader
- Alle crisisjeugdhulp die 24/7 beschikbaar moet zijn
- Dagbehandeling in groepsverband
- Specialistische, vaak multidisciplinaire jeugdhulp gericht op kinderen of gezinnen met meervoudige en/of complexe problematiek
- (Hoog-)specialistische zorg gericht op specifieke problematiek zoals bepaalde vormen van GGZ-problematiek, seksueel misbruik/geweld in afhankelijkheidsrelaties en/of eergerelateerd geweld, zintuiglijke beperking, ernstige onzindelijkheid.

Bijlage 2 (Begrippenlijst)

Effectieve hulp	Hulp die leidt tot duurzame verbeteringen in het leven van jongeren en gezinnen, waarbij problemen verminderen en kinderen zich goed kunnen ontwikkelen. Dit wordt bereikt door resultaatgerichte, goed onderbouwde interventies (wetenschappelijk of in de praktijk) die aansluiten bij de lokale context, die de eigen kracht van het gezin versterken, terwijl de samenwerking tussen hulpverleners en betrokkenen wordt bevorderd.
Het gezinssysteem centraal	Het kind en gezinssysteem centraal stellen in de jeugdhulp betekent dat de behoeften, wensen en perspectieven van het kind en/of systeem de leidraad zijn bij het bieden van hulp en ondersteuning, met als doel een veilige en gezonde ontwikkeling. Dit omvat het actief betrekken van het kind en systeem bij beslissingen, het luisteren naar zijn mening en het informeren over de gevolgen van besluiten, maar ook het erkennen van de invloed van het gezinssysteem en het zorgen voor een passende en gerichte aanpak.
Interventieniveaus	Interventieniveaus in de jeugdhulp verwijzen naar de mate van intensiteit en het type ondersteuning dat wordt geboden aan kinderen en gezinnen.
Jeugdhulpsysteem	Het jeugdhulpsysteem in Nederland is een door de gemeente georganiseerd stelsel van hulp, ondersteuning en zorg voor jeugdigen en hun ouders bij opvoed- en opgroeiproblemen, gedragsproblemen, psychische problemen, verslavingsproblemen, verstandelijke beperkingen en andere psychosociale problemen, geregeld via de Jeugdwet. Het Rijk (de ministeries van VWS en J&V zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het toezicht op het functioneren van dit jeugdhulpsysteem.
Jeugdzorg	Geheel van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering.
Leefwereld	Het begrip leefwereld verwijst naar de persoonlijke, dagelijkse wereld van een jeugdige en het betrokken (gezins)systeem, waarin alle aspecten van diens leven samenkomen en die de jeugdige/gezin zelf ervaart, interpreteert en vormgeeft. Dit omvat persoonlijke omstandigheden, relaties, gezondheid, financiën, wonen, werk, school, participatie en zingeving.
Monitoring	Monitoring is het systematisch verzamelen, bijhouden en interpreteren van informatie over de voortgang en effecten van jeugdhulp, met als doel te beoordelen of gestelde doelen worden bereikt en de kwaliteit en effectiviteit van de hulp te verbeteren. Dit gebeurt zowel op individueel niveau (bijvoorbeeld de ontwikkeling van een kind of gezin) als op maatschappelijk niveau (bijvoorbeeld de samenwerking tussen organisaties of in welke mate hanteren gemeenten regionale uitgangspunten in lokale aanpak en beleid).

Netwerksamenwerking	Netwerksamenwerking in de jeugdhulp betekent dat diverse organisaties en professionals binnen het jeugdveld (zoals onderwijs, jeugdhulp, gemeenten, kinderopvang en jeugdgezondheidszorg) samenwerken om kinderen en gezinnen beter en vroegtijdiger te ondersteunen, waarbij ze hun expertise en krachten bundelen om complexe vraagstukken op te lossen. Het doel is om een integrale, integrale aanpak te bieden door de sociale basis te versterken en zo problemen te voorkomen.
Normaliseren	Normaliseren betekent het bevorderen van een zo gewoon en alledaags mogelijk leven voor jeugdigen en gezinnen, door onnodige medicalisering en stigmatisering te beperken en meer vertrouwen te hebben in de eigen kracht en sociale netwerken. Het gaat erom dat jeugdhulp aansluit bij het gewone leven, afwijkingen niet direct problematiseert, en de focus legt op de pedagogische context en de kracht van het alledaagse.
Partnerschap	Partnerschap gaat over gelijkwaardige participatie van alle betrokkenen in het jeugdhulpsysteem en binnen de andere segmenten in het NJI-model, om vanuit de gezamenlijk verantwoordelijkheid voor doelen of plannen, de visie en ambitie uit de regiovisie gespecialiseerde jeugdhulp waar te maken. Het gaat verder dan betrokkenheid en vereist wederzijds respect, vertrouwen, en het delen van inzichten, krachten en behoeften.
Passende hulp	Passende hulp in de jeugdhulp betekent dat de hulp is afgestemd op de specifieke behoeften van het kind en de familie, waarbij de jongere en ouders betrokken worden bij de besluitvorming. Dit omvat het kiezen van de juiste interventie uit een reeks mogelijkheden – van lichte ondersteuning tot gespecialiseerde zorg – en het garanderen van kwaliteit, professionaliteit en samenwerking tussen alle betrokken partijen.
Reflecterend leren	Een proces waarbij de betrokkenen in het jeugdhulpsysteem doelbewust terugkijken op het eigen handelen om daarvan te leren, de kwaliteit van de zorg te verbeteren en het vakmanschap te vergroten. Het houdt in dat de eigen ervaringen en keuzes worden geanalyseerd om te begrijpen wat werkte, wat niet werkte, en waarom, met als doel om in de toekomst beter te functioneren als jeugdhulpsysteem.
Relationeel vakmanschap	Relationeel vakmanschap in de jeugdhulp draait om het opbouwen van een duurzame, betekenisvolle en vertrouwensvolle relatie tussen de professional en de jongere of het gezin. Het is een benadering waarbij de professional zich authentiek in de leefwereld van de cliënt plaatst, luistert naar hun perspectief en vervolgens professionele kennis en vaardigheden inzet om passende hulp te bieden, in plaats van andersom.

Sluitend zorglandschap	Een sluitend zorglandschap in de jeugdhulp betekent dat alle benodigde organisaties, voorzieningen en professionals een samenhangend netwerk vormen, waardoor jeugdigen en hun gezinnen de juiste zorg op het juiste moment krijgen zonder dat er gaten vallen of dat men van het kastje naar de muur wordt gestuurd.
Systeemwereld	De systeemwereld verwijst naar de formele, georganiseerde structuur van wetten, regels, procedures, protocollen en technologieën die de zorg en ondersteuning regelen en leveren. De systeemwereld wordt gekenmerkt door bureaucratische processen en instrumentele rationaliteit, gericht op efficiëntie en doelbereiking,
Verklarende analyse	Een verklarende analyse is een gezamenlijke poging met het gezin en de jeugdige om te begrijpen waarom problemen zijn ontstaan en blijven bestaan, en welke factoren daarin een rol spelen. Het is een brug tussen het vaststellen van problemen en het bepalen van de juiste hulp. Het resultaat is een gedeelde 'werktheorie' die leidt tot concrete doelen en passende interventies.
Versterken van het gewone leven	Versterken van het gewone leven is de veerkracht en draagkracht van ouders en jeugdigen versterken, zorgen voor stevige, gezaghebbende lokale teams, informele netwerken opzetten rondom consultatiebureau, kinderopvang en school en steunfiguren in de directe omgeving van jeugdigen in positie brengen en houden. Verwachtingen, twijfels, onzekerheden, kwetsbaarheden en vragen rondom opvoeden en opgroeien horen bij het leven. Ouders en jeugdigen worden aangemoedigd om dit vooral en primair in informele netwerken te bespreken.
Zo thuis mogelijk	“Zo thuis mogelijk" in de jeugdhulp betekent dat kinderen en jongeren in een zo “normaal” mogelijke omgeving opgroeien, bij voorkeur in hun eigen gezin, of anders in een omgeving die zo veel mogelijk lijkt op een gezinssituatie, zoals een pleeggezin, gezinshuis of kleinschalig verblijf. Het doel is om die leefomgeving zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke omgeving van het kind te houden, om het contact met familie, school, sport en sociale activiteiten te kunnen behouden. Dit om de terugkeer naar huis eenvoudiger mogelijk te maken.